

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพ ปัญหาและผลสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้าง
ค่านิยม 12 ประการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนด
ตัวแปรและสร้าง กรอบแนวคิดในการ วิจัย ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม
 - 1.1 ความหมายและความสำคัญของค่านิยม
 - 1.2 ประเภทของค่านิยม
 - 1.3 ระดับของค่านิยมและลักษณะของค่านิยม
 - 1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม
 - 1.5 การดำเนินงานเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการ
 - 1.6 แผนยุทธศาสตร์ค่านิยม 12 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ
2. บริบทของสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม

ในสังคมมนุษย์นั้นเรามีความเชื่อว่าค่านิยมมีความสำคัญมากต่อพฤติกรรมมนุษย์
เพราะค่านิยมจะเป็นเครื่องตัดสินใจกำหนดหรือผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรม โน้มเอียง
ไปทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์
ค่านิยมจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในแง่ของความเจริญก้าวหน้าและการประกอบ
กิจการทุกแห่งทุกมุมไม่ว่าจะเป็นการศึกษา อาชีพ ชีวิตครอบครัว ศาสนา การปกครอง และ
การเมือง หรือการตั้งเป้าหมายความสำเร็จในชีวิต ดังนั้นถ้าสามารถปลูกฝังค่านิยมที่ดั่ง
เหมาะสมกับความต้องการของสังคมได้พฤติกรรมปฏิบัติก็จะเป็นไปตามที่สังคมปรารถนามี
นักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับค่านิยมไว้หลากหลายซึ่งผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นสังเขปดังนี้

ความหมายและความสำคัญของค่านิยม

ค่านิยม (Values) เป็นความคิดและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่เห็นว่าเมื่อนั้นสิ่งที่มีคุณค่าย่อมรับมาปฏิบัติตามและวางแผนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และความคิดเห็นของคนในสังคม ค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ การประเมิน การเลือกและการตัดสินใจของบุคคลว่าควรทำหรือไม่ควรทำมีค่าหรือไม่มีค่า สำคัญหรือไม่สำคัญ นอกจากนี้ ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดเป้าหมายและสร้างแรงจูงใจให้บุคคลมุ่งเป้าหมายที่ต้องการ นักวิชาการหลายท่านจึงได้ให้ความหมายของคำว่า ค่านิยม ไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556, หน้า 253) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

ชฎานิสวรรค์ กุศลรัตนมณีพร และคณะ (2555, หน้า 21) นิยามคำว่า ค่านิยม ว่า หมายถึง ฐานความเชื่ออย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะถูกยึดถือไว้เพียงส่วนบุคคลหรืออาจจะเป็นค่านิยมที่ยึดถือ ของสมาชิกในสังคม อันเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงจุดยืนที่ชัดเจนที่มีต่อสิ่งใด ๆ ว่าดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยและนำเอาบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติตน ซึ่งแน่นอนว่า ค่านิยมของทุกคนที่เป็นปัจเจกบุคคลนั้นย่อมไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจและความปรารถนา ส่วนบุคคล แต่หากว่าสิ่งที่ยึดถืออันนั้นถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือมีความ เป็นที่ยอมรับและนิยมกันโดยทั่วไป ก็จะถูกกลายมาเป็นค่านิยมของสังคมได้ ซึ่งทำให้คนทั่วไปนำมา ปฏิบัติยึดถือ จนค่านิยมบางอย่างนั้นอาจ ได้กลายกลืนเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมได้ เช่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ผ่านช่วงเวลาต่าง ๆ ก็ย่อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อค่านิยมบางอย่าง ได้ อาจจะมีค่านิยมใหม่ ๆ เข้ามาส่วนค่านิยมเก่าที่ มีมาแต่เดิมนั้นอาจเลือนหายไป อย่างไรก็ตาม ค่านิยมเป็นสิ่งที่ส่งผลให้เกิดได้ทั้งการขับเคลื่อนให้ สังคมเจริญก้าวหน้าไปรวมถึงสามารถทำให้ สังคมถดถอยลงได้เช่นเดียวกัน

ประสาณมิตร (2557, หน้า 233) สรุปความหมายค่านิยมไว้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญแนวการประพฤติปฏิบัติที่บุคคลหรือสังคมนิยม ชมชอบ ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่พึงพอใจและเห็นคุณค่า เป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและ กำหนดการกระทำของตนเอง เกณฑ์การตัดสินใจร่วมกันของบุคคลทุกระดับในสังคม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “ค่านิยม” เป็นแนวความคิด ความรู้สึก ความสนใจ ความต้องการ ความเชื่อ เจตคติ ของบุคคลซึ่งเป็นแรงจูงใจหรือสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ตัดสินใจเลือกยึดถือเป็นแนว ปฏิบัติในการดำเนิน ชีวิตของตนเอง เป็นสิ่งที่คนสนใจ ปรารถนาอยากจะเป็น เป็นสิ่งที่บังคับให้ ต้องปฏิบัติ อีกนัยหนึ่งเป็น สิ่งที่คนควรบูชา ยกย่อง มีความสุขที่ได้เห็น ได้ฟัง และได้เป็นเจ้าของ

ค่านิยมจึงเป็นวิธีการจัดแบบ ประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติ ตัวของบุคคลในสังคมอย่างไรก็ตาม ค่านิยมเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และมีความแตกต่างไปตามแต่ละสังคม

ความสำคัญของค่านิยม

เนื่องจากค่านิยมเป็นเรื่องของทัศนคติ หรือความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นสิ่งที่มี อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นเหตุให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ดังคำกล่าวที่ว่า “จิตใจเป็นบ่อเกิด ของพฤติกรรม” นักจิตวิทยา นักการศึกษาและนักปรัชญาให้ความสำคัญของค่านิยมไว้หลากหลาย ดังนี้

ค่านิยม เป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เนื่องจากว่าค่านิยมที่มนุษย์เรามีอยู่แล้วนั้นทำหน้าที่ มากมายหลายอย่างที่เกี่ยวกับชีวิตของเรา ที่สำคัญคือ มณีรัตน์ ภทรจินดา (2551, หน้า 38)

1. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของเรา กล่าวคือ ค่านิยม จะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเราว่า เราควรจะทำหรือไม่ควรจะทำในสิ่งใด ค่านิยมจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น และค่านิยมจะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติกรต่าง ๆ ทั้งของตัวเองและของผู้อื่น
2. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนสำหรับการตัดสินใจการแก้ไขข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในบางกรณี บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์บางอย่างที่ขัดแย้งกัน ทำให้เขาต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น การ ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัดกับความเป็นตัวของตัวเอง หรือการรักษาความเป็น อิสระเสรีของตน การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ยากจนกับการปฏิบัติงานในทางที่ไม่สุจริต แต่ทำให้ร่ำรวย บุคคลจะเลือกเดินทางไหนนั้น ค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนด ทางเลือกให้เขา
3. ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลที่มีค่านิยมชมชอบในการ มีอายุยืนนานหรือสุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนมีความ รอบคอบในการบริโภคอาหาร บุคคลที่มีค่านิยมเกี่ยวกับวัตถุนิยมสูง ก็มักจะมีความขยันขันแข็งและ เพียรพยายามในการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองและสิ่งที่ตนพึงปรารถนาเหล่านี้ เป็นต้น

สินี กุลพงษ์ (2553 หน้า 14-15; อ้างอิงจาก สมบูรณ์ ตันยะ, 2544, หน้า 5) ให้ความเห็นว่าค่านิยม เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากค่านิยมที่มนุษย์เรามีอยู่นั้นทำหน้าที่ มากมายหลายอย่าง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของเราที่สำคัญ คือ

ค่านิยม ทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐาน หรือ มาตรฐานของพฤติกรรมทั้งหลายของเรา กล่าวคือ ค่านิยมจะเป็นตัวกำหนดการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเราว่าเราควรจะทำหรือไม่ควร จะทำ ในสิ่งใด ค่านิยมจะช่วยกำหนดจุดยืนในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ ค่านิยมจะช่วยทำหน้าที่ประเมินการปฏิบัติการต่างๆ ทั้งของเราและของผู้อื่น

ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแบบแผนในการตัดสินใจ การแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ในบางกรณี บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์ บางอย่างที่ขัดแย้งกันทำให้ต้องเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น การปฏิบัติ ตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด หรือการรักษาอิสระเสรีของตน การปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแต่ยากจน ก็กับการปฏิบัติงานในทางที่ไม่สุจริตแต่ทำให้ รวย บุคคลจะเลือกทาง เดินทางไหนนั้นค่านิยมหรือระบบค่านิยมที่บุคคลมีอยู่จะช่วยกำหนด ทางเลือกได้

ค่านิยมทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจหรือแรงผลักดันของบุคคล เช่น บุคคลมีความนิยม ชมชอบในการมีอายุยืน สุขภาพดี ก็จะมีแรงผลักดันให้อยากออกกำลังกายอยู่สม่ำเสมอ ตลอดจน มีความรอบคอบในการบริโภคอาหาร บุคคลที่มีความนิยมเกี่ยวกับวัตถุนิยมสูงก็มักจะมีความขยัน ขันแข็งและเพียรพยายามในการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทองและสิ่งที่ดีที่ตนปรารถนาด้วยเหตุที่ ค่านิยมเป็นตัวกำหนดความประพฤติและการปฏิบัติตน การประพฤติปฏิบัติตน เป็นตัวการทำให้ สังคมเปลี่ยนแปลงไป ค่านิยมมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีก็มีส่วนทำให้ค่านิยมใหม่ ๆ เกิดขึ้นได้เหมือนกัน ค่านิยมเป็นทั้งเหตุ และผลของการ เปลี่ยนแปลง ดังนั้นค่านิยมจึงมีความสำคัญมากเพราะส่งผลเพราะส่งผลกระทบต่อ ความเจริญ ความเสื่อมของสังคม และความมั่นคงของชาติ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสมถูกต้อง เช่น ความ ซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี สังคมนั้นย่อมจะ เจริญก้าวหน้า สังคมใดมีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น ขาดระเบียบวินัย ไร้ความสามัคคี เกียจคร้าน สังคม นั้นจะเสื่อมลงและขาดความมั่นคงในประเทศชาติ จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่สังคมจะต้องสร้าง ค่านิยมที่ดี มีความเหมาะสมและเป็นค่านิยมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่พึงปรารถนามากที่สุด ค่านิยมเกิดขึ้นจาก ผลผลิตของวัฒนธรรม สังคม สถาบัน รวมทั้งแรงผลักดันส่วนบุคคล ซึ่งอาจมี อิทธิพลในการเติมแต่ง ค่านิยมขึ้นมา แต่ค่านิยมจะเกิดขึ้นมาและเจริญงอกงามได้เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพจิตใจของแต่ละบุคคลด้วย

ชฎานิศวรร กุรัตนมณีพร และคณะ (2555, หน้า 24) กล่าวถึงความสำคัญของ ค่านิยมว่า ค่านิยมมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยค่านิยมบางอย่างได้สร้างแก่นของวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมเรื่องรักอิสระเสรีของสังคมไทย ทำให้คนไทยมีพฤติกรรมที่ “ทำอะไรตามใจคือไทย แท้” เพราะฉะนั้น ค่านิยมจึงมีความสำคัญมากและมีผลกระทบต่อความเจริญหรือความเสื่อมของ

สังคม กล่าวคือ สังคมที่มีค่านิยมที่เหมาะสมและถูกต้อง เช่น ถ้าสังคมใดยึดถือค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ หรือความสามัคคี สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้า

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า ด้วยเหตุที่ค่านิยมเป็นตัวกำหนดความประพฤติ และการปฏิบัติของแต่ละบุคคลการประพฤติปฏิบัติของคนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม และส่งผลกระทบต่อความเจริญและก่อให้เกิดความเสื่อมของสังคมได้ สังคมใดมีค่านิยมที่เหมาะสมและถูกต้องจะทำให้สังคมนั้นเจริญก้าวหน้าถ้าสังคมใดมีค่านิยมไม่เหมาะสมสังคมนั้นก็จะเสื่อมลง จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องปลูกฝังค่านิยมที่เหมาะสมให้แก่นักเรียนเพื่อที่จะช่วยทำให้เกิดความเจริญ เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทางที่ดีขึ้นอย่างไรก็ตาม เนื่องจากค่านิยมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงของค่านิยมจึงส่งผล ต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ” ที่สร้างขึ้นและเผยแพร่เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง ความคิดและทัศนคติของให้แก่ นักเรียนเพื่อหวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ เหมาะสมต่อไป

ประเภทของค่านิยม

สินี กุลพงษ์(2553 หน้า 17; อ้างอิงจาก ยุทธิ เย็นเปรม, 2541, หน้า 103) ได้แบ่งประเภทค่านิยมไว้ 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ค่านิยมทางบวก เป็นค่านิยมที่ดีช่วยในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของสังคม เช่น การประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ ความกตัญญู กตเวที ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ค่านิยมทางลบ เป็นค่านิยมที่ถ่วงความก้าวหน้าของสังคม เช่น ความฟุ่มเฟือย การขาดระเบียบวินัย การถืออำนาจ ชอบบริโภคมมากกว่าผลิต ชอบการพนัน

สินี กุลพงษ์ (2553, หน้า 17; อ้างอิงจาก กฤษณา วงษาสันต์ และคณะ, 2542, หน้า 92-93) ได้แบ่ง ค่านิยมไว้ 2 รูปแบบและแต่ละรูปแบบแบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1.1 ค่านิยมเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบและค่านิยมการประหยัดอดออม

1.2 ค่านิยมเกี่ยวกับสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายกับ ค่านิยมการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

1.3 ค่านิยมเกี่ยวกับชาติ ได้แก่ ค่านิยมในความรักชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

รูปแบบที่ 2 แบ่งค่านิยมออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ กับค่านิยมการประหยัดอดออม

2.2 ค่านิยมด้านสังคม ได้แก่ ค่านิยมการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายกับค่านิยม ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

2.3 ค่านิยมด้านการเมืองและการปกครอง ได้แก่ ค่านิยมความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

โรคีส (Rokeach. 1973, หน้า 7 - 8 ; อ้างถึงใน สิริพงษ์ เสาภายน 2554, หน้า 5) ได้กล่าวถึงประเภทของค่านิยม 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental Values) เป็นค่านิยมที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบของ การกระทำแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ค่านิยมส่วนจริยธรรม (Moral Values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลการละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้บุคคลรู้สึกสำนึกผิดไม่สบายใจ ด้วยมโนธรรม

1.2 ค่านิยมส่วนความสามารถ (Competence Values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ ตนเอง การละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกล้ออายที่ตนขาดความสามารถส่วนตัว

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (Terminal Values) เป็นค่านิยมที่ติดอยู่ในตัวบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) เป็นค่านิยมที่อยู่ในตัวบุคคล

2.2 ค่านิยมส่วนสังคม (Social Values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ระหว่างบุคคล

เปรสโน และเปรสโน (Presno & Prcsno. 1980, หน้า 5 - 12 ; อ้างถึงใน วลัย อิศรางกูรณ อยุธยา. 2554, หน้า 2-3) ให้แบ่งประเภทค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

1. Psychological Value ค่านิยมส่วนบุคคลแสดงอารมณ์ ความรู้สึกทัศนคติ ความชอบ ความสนใจ

2. Social Value ค่านิยมที่คำนึงถึงบทบาทของคนในสังคม ความรับผิดชอบในสังคม รักษากฎหมาย คำสัญญา ไม่ประพฤติตนเสื่อมเสีย

3. Economic Value ค่านิยมที่เกี่ยวกับการมีค่ามีราคา ประโยชน์ของ

สิ่งของหรือผลผลิต หรือทรัพย์สิน

4. Ethical Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แสดงให้เห็นคุณค่าของตนเอง เป็นเรื่องความซื่อสัตย์ มีความจริงใจ มีความมุ่งหมายปรารถนาในสิ่งที่ถูกต้อง

5. Social-Ethical Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับวัยตนเองและกลุ่มคน เป็นเรื่องที่ทำ เพื่อเห็นแก่สถาบันสังคม รวมทั้งบรรทัดฐานของสังคม

6. Esthetical Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความงามของสิ่งต่าง ๆ

7. Poetic and Literary Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความไพเราะของคำประพันธ์ วรรณคดีต่าง ๆ ที่มนุษย์คิดขึ้นมา

8. Technological Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความสะดวกสบายที่ใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วย

9. Legal Value ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของสังคม

ชฎานิศวรร กุศลรัตนมณีพร และคณะ (2555, หน้า 24) ได้กล่าวสรุปถึงการจำแนกค่านิยมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ของนักวิชาการไทยว่าได้มีการใช้ “ระบบความชอบพิเศษ” เข้ามาเป็นปัจจัยในการแบ่ง เนื่องจากสิ่งที่บุคคลชอบมาก บุคคลนั้นจะให้คุณค่ามากกว่าสิ่งที่บุคคลนั้นไม่ชอบ ทำให้สามารถแบ่งค่านิยมออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่านิยมเฉพาะตัว (Individual Value) หมายถึง ค่านิยมส่วนบุคคล เป็นการ ตัดสินใจเลือกในสิ่งหรือสถานการณ์ที่ตนต้องการหรือพอใจ

2. ค่านิยมของสังคม (Social Value) หมายถึง การรวมค่านิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม กล่าวคือ สมาชิกของสังคมส่วนใหญ่นิยมหรืออยากจะปฏิบัติตนในสถานการณ์นั้น ๆ อย่างไร สิ่งหรือสถานการณ์นั้น ๆ ก็จะกลายเป็นค่านิยมของสังคมนั้น

นอกจากนี้ ชฎานิศวรร กุศลรัตนมณีพร ยังกล่าวว่า ค่านิยม สามารถแบ่งออกได้อีก 2 ระดับ คือ

1. ค่านิยมในทางปฏิบัติ (Pragmatic Values) เป็นหลักของศีลธรรมที่ตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่าตนในสังคมต้องพึ่งพาอาศัยกัน ดังนั้น ค่านิยมจึงประณามสิ่งที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม การคดโกง การทำร้ายการ และยกย่องพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น ความ ขยันขันแข็ง ความซื่อสัตย์

2. ค่านิยมอุดมคติ (Ideal Values) เป็นค่านิยมที่มีความลึกซึ้งกว่าค่านิยมในทาง ปฏิบัติ เช่น ศาสนาคริสต์สอนว่าให้คนรักเพื่อนบ้านเหมือนกับรักตนเอง ซึ่งน้อยคนจะปฏิบัติตามได้ แต่ค่านิยมลักษณะนี้ก็มีความสำคัญในการทำให้คนเห็นแก่ตัวน้อยลง

กอร์ดอร์ แอลพอร์ต และลีโอ โปสต์แมน (1965, ชญานิศวรร กุรัตนมณีพร และ คณะ, 2555, หน้า 18) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบค่านิยม และจัดแบ่งประเภทค่านิยม ออกเป็น 6 ประเภท ประกอบด้วย

1. ค่านิยมตามแนวทฤษฎี (Theoretical) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการหาความจริง (Truth) ที่สามารถพิสูจน์หรือตรวจสอบได้ตามหลักเหตุผล และการคิดอย่างเป็นระบบ
2. ค่านิยมตามแนวเศรษฐกิจ (Economic) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับการใช้งานและผลประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งมักจะเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือการสร้าง ความมั่นคง
3. ค่านิยมตามแนวทางสุนทรียศาสตร์ (Aesthetic) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญกับศิลปะ ความงาม รูปแบบ และการแสดงออกที่สอดคล้องกับสถานการณ์
4. ค่านิยมตามแนวสังคม (Social) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญต่อ ความผูกพัน มนุษย์สัมพันธ์ และการอยู่ร่วมกันของสังคม
5. ค่านิยมตามแนวการเมือง (Political) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญต่อการได้มา การดำรงรักษา และการใช้อำนาจเหนือบุคคลอื่น ยกย่องความมีอิทธิพลและอำนาจ ไม่ว่าจะ ได้มาโดยชอบธรรมหรือไม่ก็ตาม
6. ค่านิยมตามแนวศาสนา (Religious) หมายถึง ค่านิยมที่ให้ความสำคัญต่อคุณธรรม จริยธรรม ความเชื่อ และศรัทธาของบุคคล ตลอดจนการศึกษาและประสบการณ์ เพื่อทำ ความเข้าใจและเป็นเอกภาพกับระบบธรรมชาติ

มิลตัน โรสซิช (1973, อ้างถึงใน ชญานิศวรร กุรัตนมณีพร และคณะ, 2555, หน้า 16-17) ได้จัดแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ค่านิยมจุดหมายปลายทางของชีวิต (End-state of Existence) เป็น ค่านิยม ที่แสดงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับเป้าหมายสุดท้าย (End) ที่เขาต้องการ อาทิ ชีวิตที่ สดวกสบาย ชีวิตที่ตื่นเต้น ความรู้สึกว่าจะประสบความสำเร็จ ต้องการให้โลกมีสันติภาพ ความ เสมอภาค ความมั่นคง ของครอบครัว เสรีภาพ และความ สุข
2. ค่านิยมวิถีทางในการประพฤติปฏิบัติ (Mode of Conduct) เป็นค่านิยม ที่สะท้อนความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับแนวทางที่เขาจะบรรลุเป้าหมายสุดท้าย หรืออาจเรียกว่า ค่านิยม ที่เป็นเครื่องมือ อาทิ ความทะเยอทะยาน ความใจกว้าง ความสามารถ ไร่เรียง สะอาด ประณีต กล้าหาญ รู้จักการ ขอโทษผู้อื่น ช่วยเหลือ และซื่อสัตย์

ดอน อัลลพอร์ท (Don Allport. 2003 หน้า 74 ; อ้างถึงใน สมเดช มุ่งเมือง. 2555, หน้า 170) กล่าวถึงประเภทของค่านิยม 6ประเภท ดังนี้

1. ค่านิยมตามแนววิชาการ (Theoretical Value) ได้แก่ ความนิยมในการศึกษาหาความรู้ ความจริง เหตุผล และการจัดระบบความรู้เป็นพวกนักทฤษฎี
2. ค่านิยมตามแนวเศรษฐศาสตร์ (Economic Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลแสวงหาประโยชน์ ทรัพย์สิน และความมั่งคั่ง เป็นพวกนักเศรษฐศาสตร์
3. ค่านิยมตามแนวสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) เกี่ยวข้องกับความชื่นชมความพึงพอใจ ความงาม รูปแบบและความเหมาะสมกลมกลืนในลักษณะต่าง ๆ เป็นพวกศิลปิน
4. ค่านิยมตามแนวสังคม (Social Value) ได้แก่ ความรักเพื่อนมนุษย์ ความต้องการ ช่วยเหลือ ทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ เป็นพวกนักสังคมสงเคราะห์
5. ค่านิยมตามแนวการเมือง (Political Value) คือ นิยมอำนาจอิทธิพลและชื่อเสียง เป็นพวกนักการเมือง
6. ค่านิยมตามแนวศาสนา (Religious Value) ได้แก่ ความเชื่อและความยึดถือใน ศาสนา ศีลธรรมจรรยา รวมถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือจุดหมายอันสูงสุดในจักรวาล

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ค่านิยม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้า แก่สังคมกับค่านิยมที่ไม่ก่อให้เกิดความเจริญกับสังคม ค่านิยมที่ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ สังคม เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความมานะอดทน ความซื่อสัตย์สุจริต ส่วนค่านิยมที่ไม่ก่อให้เกิด ความเจริญก้าวหน้าแก่สังคม ได้แก่ การประกวดในการจัดงานพิธีกรรมที่เน้นการแข่งขันทางด้านวัตถุ เพื่อแสดงความมั่งคั่ง

ระดับของค่านิยม

นักวิชาการด้านจิตวิทยาได้ทำการแบ่งระดับของค่านิยมออกเป็น 7 ระดับ ซึ่งสามารถ อธิบายได้ดังต่อไปนี้ (นิตพล ภูตะโชติ, 2557, หน้า 105)

1. ค่านิยมระดับปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactive)

บุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้จะให้ความสำคัญกับความต้องการทางกายภาพเป็นหลัก คือ เป็นความต้องการทางร่างกายขั้นพื้นฐาน ไม่ให้ความสนใจผู้อื่น บุคคลที่มีค่านิยมในระดับนี้จะ พบในเด็กเล็ก ๆ ในองค์การจะไม่พบบุคคลที่มีค่านิยมในระดับนี้
2. ค่านิยมระดับขึ้นอยู่ดับเผ่าพันธุ์ (Tribalism)

ค่านิยมแบบนี้จะเน้นในเรื่องของความเชื่อเกี่ยวกับประเพณี อำนาจ และยอมทำตามความต้องการหรือคำสั่งของผู้มีอำนาจ บุคคลที่มีค่านิยมในลักษณะเช่นนี้ การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับคนอื่นเป็นหลักค่านิยมในลักษณะนี้มักจะพบในหมู่บ้านหรือชุมชนต่าง ๆ

3. ค่านิยมระดับให้ความสำคัญแก่ตัวเอง (Egocentrism)

ค่านิยมในระดับนี้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตัวเองค่อนข้างสูงมาก บุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้จะมีลักษณะก้าวร้าว เห็นแก่ตัวสูง ยึดตัวเองเป็นหลักในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นการแสวงหาอำนาจให้แก่ตัวเองและไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่น

4. ค่านิยมระดับให้คนอื่นคล้อยตาม (Conformity)

บุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้จะเป็นคนใจแคบ มีความอดทนต่ำ ทนต่อสภาพไม่แน่นอนต่ำ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่มีค่านิยมที่แตกต่างไปจากตัวเอง มีความต้องการให้คนอื่นยอมรับตามความเชื่อหรือความนิยมของตนเอง คือพยายามจะให้คนอื่น ๆ คล้อยตามตัวเอง

5. ค่านิยมระดับการกระทำ (Manipulative)

บุคคลที่มีค่านิยมแบบนี้จะมุ่งเน้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของตนเอง บุคคลที่มีค่านิยมระดับการกระทำจะมีลักษณะที่เป็นวัตถุนิยม (Materialistic) มีความกระตือรือร้น ชอบการแข่งขัน เพื่อต้องการให้ทุกสิ่งสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นการแสวงหาการยอมรับนับถือและ ต้องการสถานภาพที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลกลุ่มนี้ต้องการเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงเพื่อต้องการให้ ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตนเอง

6. ค่านิยมระดับให้ความสำคัญกับสังคม (Socio Centric)

ค่านิยมในระดับนี้จะเน้นเรื่องของสังคมเป็นหลัก จะให้ความสำคัญต่อคนอื่นมากกว่า เน้นเรื่องการแข่งขัน ค่านิยมระดับนี้จะเน้นและเชื่อว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ คือมีความต้องการให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ๆ มากกว่าต้องการจะเป็นผู้นำในกลุ่ม ผู้ที่มีค่านิยมแบบนี้จะไม่ยอมรับผู้ที่มีค่านิยมแบบวัตถุนิยม (Materialistic) และผู้ที่มีค่านิยมแบบให้ คนอื่นคล้อยตาม (Conformity)

7. ค่านิยมระดับความเป็นอยู่ (Existential)

บุคคลที่มีค่านิยมในระดับนี้จะมีความอดทนและให้การยอมรับต่อบุคคลอื่น ๆ ที่มีค่านิยมและมีความเชื่อที่แตกต่างจากตนเอง บุคคลกลุ่มนี้จะมีลักษณะกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าคิดแบบ ตรงไปตรงมา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ระดับค่านิยมมีความแตกต่างกันดังที่ได้กล่าวมาแล้วจะได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพราะบุคคลแต่ละคนย่อมมีค่านิยมที่แตกต่างทั้งนี้เพื่อทำให้รู้ถึงรากฐานของปัญหาที่แท้จริง

ลักษณะของค่านิยม

นักจิตวิทยาได้อธิบายและแบ่งลักษณะของค่านิยมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการศึกษา ดังต่อไปนี้ (นิตินพล ภูตะโชติ, 2557, หน้า 106)

1. ค่านิยมมีลักษณะเป็นอุดมคติ เป็นนามธรรม เป็นความคิด เป็นการแสดงให้เห็นถึง ความเชื่อของบุคคลในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งแต่ละคนอาจมีค่านิยมที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล
2. ค่านิยมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล โดยปกติมนุษย์จะมีการแสดงออกที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมที่ตนเองมีอยู่ เพราะค่านิยมเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์
3. ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าดี มีความถูกต้องมีคุณค่า มีความเหมาะสม มีประโยชน์ บุคคลในสังคมควรปฏิบัติตาม
4. ค่านิยมเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของมนุษย์ และในการดำเนินชีวิตของมนุษย์นั้น ค่านิยมมีความจำเป็นต่อการเป็นอยู่ในสังคมมนุษย์อย่างมาก สิ่งใดที่สังคมส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในสังคมนั้นจะต้องประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความราบรื่นไม่เกิดปัญหา
5. ค่านิยมเป็นเรื่องเกี่ยวกับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ความเชื่อ ความรู้ ประสบการณ์ ความคิด อารมณ์ รวมทั้งพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้น ค่านิยมจึงมีอิทธิพลต่อสิ่งต่าง ๆ ในมนุษย์เป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์ เพราะพฤติกรรมของบุคคลจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ปัจจัยพื้นฐานของค่านิยมของบุคคลเหล่านั้น
6. ค่านิยมไม่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ เพราะค่านิยมเป็นนามธรรม เช่น ความภาคภูมิใจ ความมั่นใจ ความสุขใจกับการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของพวกเขา ดังนั้น ค่านิยมจึงไม่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ แต่จะมีคุณค่าทางด้านจิตใจมากกว่า
7. ค่านิยมของแต่ละบุคคลไม่สามารถระบุได้อย่างแน่นอนชัดเจน ว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สังคมส่วนใหญ่จะเป็นผู้พิจารณาว่า ค่านิยมหรือพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมต่อ สังคมนั้นหรือไม่
8. ค่านิยมมีลักษณะสมานเสมอคงที่ มันแสดงให้เห็นว่า ค่านิยมไม่มีการเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เน้นถึงสาเหตุและความสำคัญที่ทำให้กลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่งมีความแตกต่างกับอีกสังคมหนึ่ง ทำให้เกิดลักษณะของค่านิยมประจำกลุ่มหรือสังคมนั้น ๆ ค่านิยมที่บุคคลหรือสังคมให้ความสำคัญมากจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าค่านิยมที่สังคมให้ความสำคัญน้อย

9. ค่านิยมจะมีลักษณะเปรียบเทียบความสำคัญ แต่ละสังคมแต่ละกลุ่ม จะทำการปลูกฝัง ค่านิยมให้แก่คนรุ่นหลังโดยการอบรมสั่งสอน แต่ละสังคมจะเน้นเรื่องค่านิยมที่แตกต่างกัน บางสังคมให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องตรงเวลา บางสังคมให้ความสำคัญเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ต่อบรรพบุรุษ ดังนั้น แต่ละสังคมมีการเน้นค่านิยมที่แตกต่างกัน ค่านิยมอาจจะนำมาเปรียบเทียบ ความแตกต่างของความสำคัญได้ว่า สังคมใดให้ความสำคัญในเรื่องใดมากเรื่องใต้น้อยเพียงใด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าถ้ามนุษย์เข้าใจเกี่ยวกับเรื่องค่านิยมที่แตกต่างกันของแต่ละคน แต่ละกลุ่ม แต่ละสังคม จะทำให้เราสามารถเข้าใจค่านิยมได้ดียิ่งขึ้นและจะเป็นประโยชน์ต่อ การศึกษาด้าน พฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อนำไปปรับใช้กับการดำเนินชีวิต

ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม

ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมที่มีการศึกษากันอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน และมี นักวิชาการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยมไว้ ดังนี้

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2533, ไม่มีเลขหน้า ; อ้างถึงใน จินตกานต์ ศรีเพชร และ คนอื่น ๆ. 2550, หน้า23-25) ได้สรุปไว้ 8 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีการให้ค่านิยมของดิวอี้ (Dewey) ให้แนวคิดไว้ ดังนี้

1.1 ค่านิยมเกิดจากความปรารถนาของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับ ความจำเป็นและความต้องการ โดยคำนึงถึงคุณค่าที่ตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสมกับ ประโยชน์ ใช้สอยตามสถานการณ์ (Suitability and Serviceability)

1.2 ค่านิยมที่ก่อให้เกิดแรงกระตุ้น โดยสร้างเป้าหมายความมุ่งหวังถึง สิ่งที่ยินยอม

1.3 ค่านิยมสามารถทำความเข้าใจได้โดยการวิเคราะห์ถึงความต้องการ ของบุคคล การคาดคะเนความพึงพอใจ และการประเมิน

2. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory) ของ ชอร์ (Shaw) และ มาสโลว์ (Maslow) เน้นธรรมชาติมนุษย์ว่าเป็นผู้มุ่งมาดปรารถนาไปสู่เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ตลอดเวลา มุ่งแสวงหา สภาพที่ดีกว่า ซึ่งมีไขเพียงเพื่ออยู่รอด แต่เพื่อความสุขสมบูรณ์ที่สุดของ ชีวิต

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Person Environment fit Theory) เป็นทฤษฎีผสมผสานจากแนวคิดของ พีเธอร์ (Feather) จากทฤษฎี การเรียนรู้ของเฮบบ์ (Hebb) และฮันท์ (Hunt) ทฤษฎีโครงสร้างทางปรัชญาของ บรูเนออร์

(Bruner) และพีเจน์ (Piaget) ทฤษฎีทางสังคมของ เฟสลิงเจอร์ (Feslinger) และเคลเลย์ (Kelley) โดยสรุปว่า

3.1 มนุษย์มีความสามารถรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา และจัดระบบข้อมูลอย่างมีระบบ สามารถเข้าใจ รับรู้ ตอบสนอง ตีความหมายและประเมินค่าได้อย่างสม่าเสมอและคงที่แน่นอน

3.2 มนุษย์ประพฤติปฏิบัติโดยอาศัยข้อมูลที่พึงพอใจตามความต้องการ และมุ่งหวังเป็นเกณฑ์มาตรฐาน การกระทำอย่างมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงกัน

3.3 มนุษย์รู้จักแก้ปัญหาในประสบการณ์ ซึ่งแม้ไม่สอดคล้องกับระบบเดิมและสามารถเปลี่ยนแปลงระบบเดิมให้เข้ากับสภาพใหม่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

3.4 มนุษย์แสดงค่านิยมซึ่งในสภาพคงที่ และสภาพเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมและความจำเป็นในสภาพแวดล้อมของตน

3.5 ความคงที่และความแปรผันของค่านิยมมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ศึกษาแนวคิดและแนวทางในการดำเนินการ รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

4. ทฤษฎีความคาดหวัง-ค่านิยม (Expectancy-value-theory) ตามแนวคิดของเลวิน (Lewin) ซึ่งอธิบายหรือทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ด้วยข้อมูลและสภาพแวดล้อม ทฤษฎีนี้เน้นว่า พฤติกรรมเป็นผลมาจากตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อม ทฤษฎีของเลวิน เป็นแนวทางการศึกษาของ นักจิตวิทยาหลายท่าน อาทิ โทลแมน (Tolman) เอดวาร์ด (Edwards) แอทคินสัน (Atkinson) ฟิเธอร์ (Feather) เฟอร์กูสัน (Ferguson) ฟิชเบน และ แอจเซน (Fishbcin & Ajzcn) ซึ่งสนับสนุน ทฤษฎีนี้และทำการค้นคว้าเกี่ยวกับแนวโน้มการกระทำของบุคคล (Action tendency) ขึ้นอยู่กับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Motive to achieve success) ระดับความคาดหวัง (Level of Expectation) คุณค่าและสิ่งล่อใจ (Incentive value)

5. ทฤษฎีลักษณะค่านิยม สปริงเกอร์ (Spranger) อธิบายว่า ลักษณะค่านิยมของ มนุษย์มี 6 ประการ คือ ค่านิยมทางทฤษฎีหรือวิชาการ ค่านิยมทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางสุนทรียภาพ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางการเมือง และค่านิยมทางศาสนา ทฤษฎีของสปริงเกอร์ ได้ศึกษาค้นคว้าต่อมาจากการคิดค้นเครื่องมือวัดค่านิยม (Study of value) โดย เวอร์นอน และลินเซย์ (Allport Vernon & Lindzey)

6. ทฤษฎีค่านิยมว่าด้วยทฤษฎีการปฏิบัติ (Model of conduct) และเป้าหมาย (End - state) ของ โรคัช (Rokcach) เป็นทฤษฎีสนับสนุนให้ค่านิยมเป็นตัวแปรหลัก (Core) ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจ ทศนคติ ความสนใจ ฯลฯ ซึ่งทฤษฎีนี้ สามารถ

ประยุกต์ใช้ในศาสตร์ทุกสาขาวิชา โรสซ์ ได้จำแนกระบบค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทที่เป็นวิธีการ (Means) เรียกว่าค่านิยมวิถีปฏิบัติ (Instrumental value) เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความรัก ความเคารพ นับถือ เป็นต้น และประเภทที่เป็นเป้าหมาย (Ends) เรียกว่าค่านิยมคาดหวัง (Terminal value) เช่น ความสวยงาม ความสะอาด เป็นต้น

1. ทฤษฎีค่านิยมว่าด้วยสภาพ (Condition) กับการกระทำ (Action) และสิ่งตรงข้าม กันที่เป็นคู่ (Dichotomy) ของ สาโรช บัวศรี อธิบายค่านิยมตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เช่น สภาพการอ่านหนังสือไม่ออกเป็นสภาพที่เราไม่นิยมและไม่พึงประสงค์ แต่สภาพการอ่านออก เขียนได้เป็นสภาพที่นิยม สภาพที่นิยม คือ ค่านิยม ความตระหนี่ เหนียวแน่น เป็นการกระทำที่ น่ารังเกียจ แต่การให้ทานเสียสละเป็นการกระทำที่สังคมนิยม ยกย่อง การพิจารณาว่าจะเป็นค่านิยม หรือไม่จะพิจารณาความสมบูรณ์ที่เป็นคู่ เช่น สภาพทางบวกกับสภาพทางลบ การสุจริต เมตตา ปราณี การทุจริตและเบียดเบียน ความดีกับความชั่ว สภาพในทางบวกเป็นสภาพหรือการกระทำที่มีคุณค่าที่ทำให้เกิดความนิยมว่าคือค่านิยม

2. ทฤษฎีค่านิยมว่าด้วย “คุณค่าแท้ คุณค่าเทียม” ของ พระราชวรมุนี เป็นทฤษฎี การคิดที่มีลักษณะเป็นคู่ ทฤษฎีนี้ให้แนวคิดและวิธีคิดแบบสกัด หรือบรรเทาปัญหาให้มากใน ชีวิตประจำวัน คุณค่าแท้ หมายถึง ประโยชน์ของสิ่งของทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการของ ชีวิตโดยตรงหรือที่มนุษย์แก้ปัญหาตนเองเพื่อความดีความงาม เพื่อประโยชน์สุขของตนเองและผู้อื่นโดยอาศัยปัญญาเป็นเครื่องตีค่าเรียกว่า คุณค่าสนองปัญหา เช่น คุณค่าของอาหาร เป็นต้น คุณค่าเทียม หมายถึง ประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายที่มนุษย์พอกพูนให้แก่สิ่งนั้น ๆ เพื่อปรนเปรอเสริมขยายความมั่นคงยิ่งใหญ่ของตัวตนที่ยึดไว้คุณค่าเช่นนี้อาศัยค้นหาเป็นเครื่องตีค่า เรียกว่า คุณค่าสนองตัณหา เช่น มีรถยนต์เพื่อความโก้เก๋แทนที่จะมีเพื่อประโยชน์ใช้สอย

บลูม (Bloom. 1990;อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตรเจริญกุล. 2551, หน้า 24) ทฤษฎีของบลูม มององค์ประกอบทางด้านจิตพิสัยแบบรวม ๆ ไม่แยกเป็นคุณลักษณะย่อยโดยเสนอแนวคิดว่ากระบวนการภายในจิตของคนในการพัฒนาคุณลักษณะหรือองค์ประกอบ ทางด้านจิตพิสัยมีลำดับขั้นการพัฒนาเป็น 5ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Receiving or attending)

ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง (Responding)

ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing)

ขั้นที่ 4 ขั้นการจัดระบบ (Organization)

ขั้นที่ 5 ขั้นการสร้างลักษณะนิสัย (Characterization)

แต่ละขั้นมีลักษณะเฉพาะและมีรายละเอียดของพฤติกรรมในแต่ละขั้นดังนี้คือ
 ขั้นที่ 1 การรับรู้ (Receiving) เป็นขั้นที่คนจะแสดงพฤติกรรมรับสัมผัสว่ามีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นจากการถูกสิ่งเร้ากระตุ้นให้มีความรู้สึกไวต่อปรากฏการณ์ หรือสิ่งเร้าทำให้มีความตั้งใจ หรือสนใจต่อสิ่งเร้านั้นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นเพียงการสัมผัสสัมผัสสิ่งเร้าเท่านั้นขั้นการรับรู้แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้ตัวหรือความตระหนักรู้ (Awareness) พฤติกรรมขั้นแรกนี้เป็นแค่เพียงแต่มีความรู้ตัวในสิ่งเร้าซึ่งนำเข้าสู่สถานการณ์ ปรากฏการณ์ สิ่งของหรือสถานะความรู้ตัวไม่ได้หมายถึงการตีราคาคุณภาพหรือธรรมชาติของสิ่งเร้าแต่เป็นการสัมผัสสัมผัสสิ่งเร้าเกิดขึ้นเป็นความรู้ขั้นต้นในระหว่างที่มีการรู้ตัว สิ่งของหรือปรากฏการณ์จะเด่นชัดออกมาชั่วคราวเหมือนเป็นภาพหลอน ๆ

2. ความตั้งใจรับรู้ (Willingness to receive) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นพฤติกรรม ที่มีระดับสูงขึ้นมาจากขั้นแรก ในขั้นนี้บุคคลเกิดความสนใจในสิ่งเร้าเกิดความพึงพอใจให้ความตั้งใจในการรับสิ่งเร้านั้น ๆ เช่น ให้ความตั้งใจเป็นอย่างดีในการรับรู้

3. ความตั้งใจที่มีการควบคุมหรือจัดสรร (Controlled or selected attention) พฤติกรรมขั้นนี้เกิดต่อเนื่องจากความตั้งใจรับรู้ โดยบุคคลจะเลือกให้ความตั้งใจต่อสิ่งเร้าคัดสรรที่ตนเองพอใจ หรืออาศัยความประทับใจที่มีมาก่อนหรือให้ความตั้งใจต่อสิ่งเร้าในสถานการณ์ที่ ควบคุมให้บุคคลเกิดความสนใจต่อสิ่งเร้านั้น เพื่อให้บุคคลเลือกสิ่งเร้านั้น ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งเร้าอื่น ๆ อีกหลายอย่างเรียกร้องความสนใจอยู่ ดังนั้นสิ่งเร้าที่พอจะได้รับการเลือกและได้รับความสนใจ มากกว่าสิ่งเร้าที่ไม่ชอบที่ไม่สนใจ

ขั้นที่ 2 การตอบสนอง (Responding) เป็นพฤติกรรมต่อเนื่องจากการรับรู้ โดยที่บุคคลไม่เพียงแต่จะตั้งใจรับรู้เท่านั้น แต่จะต้องมีการแสดงออกซึ่งความตั้งใจนั้น แต่พฤติกรรมขั้นนี้ยังไม่บ่งบอกถึงเจตคติหรือค่านิยมของบุคคลนั้น แต่พฤติกรรมนั้นบ่งบอกว่าบุคคลกำลังแสดงพฤติกรรมบางอย่างเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น นอกเหนือจากการรับรู้เพียงอย่างเดียวการตอบสนองเป็นขั้นตอนที่อาจจะจะเป็นความสนใจของบุคคลนั้นอย่างแท้จริงดังนั้นพฤติกรรมตอบสนอง แบ่งย่อยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การยินยอมในการตอบสนอง (Acquiescence in responding) พฤติกรรมนี้อาจจะเรียกว่า ความเชื่อฟังโดยอาจจะแสดงกิริยาตอบสนองแต่เขาอาจไม่เต็มใจที่จะยอมรับ การกระทำเช่นนั้น

2. ความตั้งใจที่ตอบสนอง (Willingness to respond) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความเต็มใจ และตั้งใจที่จะยอมรับและแสดงพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งเร้านั้น

อย่างเต็มที่ หรือเกิดความสมัคใจที่จะแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาอย่างแท้จริงไม่ใช่เกิดจากการกลัวถูกลงโทษหรือไม่มีทางเลือกแต่เป็นการให้ความร่วมมือด้วยความต้องการของเขาเอง

3. ความพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in response) เป็นพฤติกรรม ที่เกี่ยวเนื่องจากพฤติกรรมความตั้งใจที่ตอบสนอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ควบคู่กับความ รู้สึกพอใจ ซึ่งเป็นการตอบสนองของอารมณ์ หรือมีความสุขสนุกสนานเบิกบานใจด้วย เช่น มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการอ่าน หรือสนุกสนานการแสดงดนตรี ในเมื่อเป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองมีความสุข

ขั้นที่ 3 การเห็นคุณค่า (Valuing) พฤติกรรมขั้นนี้เกิดจากประสบการณ์ หรือผลิตผลทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ ตัว เมื่อบุคคลได้ประเมิน และได้รับการยอมรับอย่างช้า ๆ ซึ่งในที่สุดก็ยึดถือเป็นแนวทางหรือเป็นเกณฑ์ของเขา ส่วนประกอบที่สำคัญของการเห็นคุณค่า เกิดจากความยินยอมของแต่ละคนต่อคุณค่าบางอย่างที่ทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มเห็นคุณประโยชน์ของสิ่งที่เขารับรู้และสิ่งที่เขาตอบสนองแล้วไม่ใช่เพียงแต่รับรู้หรือตอบสนองไปตามกฎเกณฑ์ ซึ่งมีลำดับขั้นการเกิดพฤติกรรมตามขั้นย่อย ๆ คือ

1. การยอมรับในคุณค่า (Acceptance of a value) พฤติกรรมขั้นนี้เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ในสิ่งเรานั้น ๆ โดยพยายามปฏิบัติตามบ่อยครั้งเข้าซึ่งเป็นการตอบสนองอย่าง สม่าเสมอ

2. การพอใจในคุณค่า (Preference for a value) พฤติกรรมขั้นนี้ไม่เพียงแต่การยอมรับคุณค่าเท่านั้น แต่จะรวมถึงความตั้งใจในการแสดงตัว เพื่อให้ผู้อื่นได้เห็นและได้ทราบด้วย โดยการเข้าไปช่วยเหลือสนับสนุนร่วมมือในกิจกรรมที่ส่งเสริมสิ่งที่เห็นด้วย

3. การผูกพัน (Commitment) พฤติกรรมในขั้นนี้มีความแน่นอนมากขึ้น แสดงถึงความศรัทธา และการยอมรับความเชื่อ ซึ่งอาจจะมีหรือไม่มีเหตุผล โดยการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่เห็นคุณค่าและปฏิเสธคัดค้าน โต้แย้ง ขัดขวางการปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า และจะต้องมีการขยายพฤติกรรม หรือการกระทำที่แสดงถึงค่านิยมนั้นออกไปอีก

ขั้นที่ 4 การจัดระบบ (Organization) เมื่อบุคคลพัฒนาคุณลักษณะมาถึงขั้นนี้ เขาจะพยายามปรับตัวเองให้เข้ากับคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่เขายอมรับและเห็นคุณค่าของคุณลักษณะนั้น เขาจะพยายามพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมหลาย ๆ ด้าน พร้อมกัน พยายามจัดลำดับค่านิยมต่าง ๆ ที่รับมา แล้วปรับตัวให้เข้ากับสิ่งต่าง ๆ ที่ยอมรับนั้น ในพฤติกรรมการจัดระบบนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. การสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับค่านิยม (Conceptualization of a value) พฤติกรรมในขั้นนี้แสดงถึงการเกิดค่านิยมหรือการเห็นคุณค่า (Valuing) เป็นการเพิ่มพูนค่านิยม

หรือความเชื่อในสิ่งใหม่ มีการสร้างมโนทัศน์ที่จะช่วยทำให้บุคคลได้เห็นว่าคุณค่าที่คิดใหม่กับคุณค่าที่มีอยู่เดิมสัมพันธ์กันอย่างไร

2. การสร้างระบบคุณค่า (Organization of a value) พฤติกรรมในขั้นนี้บุคคลจะนำคุณค่าต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมาจัดระบบคุณค่า เขาจะพยายามชั่งน้ำหนักคุณค่าต่าง ๆ ที่เขายอมรับ จัดลำดับคุณค่าเหล่านั้น สร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้น แล้วนำไปใช้กับตนเองหรือพยายามชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้น

ขั้นที่ 5 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) พัฒนาการขั้นจัดระบบเป็นการเริ่มต้นของการวางตัวหรือการยอมรับคุณลักษณะที่บุคคลเห็นคุณค่ามาเป็นลักษณะเฉพาะของตัว กล่าวคือ เมื่อการจัดระบบคุณลักษณะที่มีคุณค่าสำหรับตัวเองเข้าสู่รูปเข้ารอยแล้ว บุคคลก็จะยึดถือระบบที่จัดนั้นเป็นของตนเองแล้วปฏิบัติหรือยึดถือต่อไปจนเกิดเป็นการแสดงออกโดยอัตโนมัติ หมายความว่า เมื่อใดก็ตามที่เขาอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตอบสนองต่อสิ่งเร้าเขาก็จะแสดงออกตอบสนองในรูปแบบคงเส้นคงวาสม่ำเสมอจนจัดได้ว่าเป็นลักษณะประจำตัวของเขาในที่สุด พฤติกรรมขั้นนี้แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. ขั้นการสร้างข้อสรุป (Generalized set) ได้แก่ การพยายามปรับปรุงระบบที่เขาพยายามจัดจนอยู่ในขั้นสมบูรณ์ในตัวเอง คือ การพยายามปรับพฤติกรรมของตนเองให้, สมบูรณ์พร้อมตามแนวหรือระบบที่ตนเองต้องการ

2. ขั้นสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) พฤติกรรมขั้นนี้สังเกตได้จาก การแสดงออกอย่างสม่ำเสมอและถาวรจนได้รับการยอมรับจากวงการ หรือหมู่คณะว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเขา ซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าได้เกิดคุณลักษณะเฉพาะตัวของเขาซึ่งเป็นเครื่องแสดงว่าให้เกิดคุณลักษณะเฉพาะนั้น ๆ ในตัวเอง และสามารถบอกลักษณะแต่ละคนได้เกือบสมบูรณ์

ศิริพงษ์ เศาภายน (2554, หน้า6)กล่าวถึงทฤษฎีคุณค่าของโรคิช เกี่ยวกับคุณค่าของมนุษย์ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนของ “คุณค่า” ที่แต่ละคนมีนั้นจะมีอยู่ไม่มากนัก และอยู่ในข่ายที่จะนับและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของ “คุณค่า” จะแสดงออกทางระดับ
3. คุณค่าต่าง ๆ สามารถจะนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบคุณค่าได้
4. คุณค่าของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบันสังคมต่างๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของคุณค่า
5. ผลที่ตามมาคือ คุณค่าของมนุษย์จะแสดงออกทางทัศนคติและ

พฤติกรรมของ มนุษย์เกือบจะทุกรูปแบบ

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว สรุปได้ว่าค่านิยมเกิดจากความปรารถนาของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงและความต้องการ ค่านิยมของมนุษย์สามารถสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม และสถาบันสังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม ผลที่ตามมาคือค่านิยมของมนุษย์จะแสดงออกทางทัศนคติพฤติกรรมของมนุษย์เกือบทุกรูปแบบการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับค่านิยม เป็นการเพิ่มพูนค่านิยมหรือความเชื่อในสิ่งใหม่ มีการสร้างมโนทัศน์ที่จะช่วยทำให้บุคคลได้เห็นว่า ค่านิยมที่เกิดใหม่กับค่านิยมที่มีอยู่เดิมสัมพันธ์กันอย่างไร การสร้างระบบค่านิยมเป็นการนำค่านิยมต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนมาสร้างกฎเกณฑ์ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เขายอมรับและระบบที่เขาสร้างขึ้นแล้วนำไปใช้กับตนเองหรือพยายามชวนให้ผู้อื่นยอมรับระบบนั้น

การดำเนินงานเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการของคนไทย

การส่งเสริมค่านิยมเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังและพัฒนาให้กับประชาชนใน สังคมไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับเด็กและเยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นวัยแห่งการเรียนรู้และสามารถรับเอาค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างรวดเร็ว แนวทางการส่งเสริมที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมค่านิยมที่ดีและยั่งยืนในสังคม มีดังต่อไปนี้

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553, หน้า 79) กล่าวไว้ว่า สื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเผยแพร่ การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ดีที่สุด ที่สำคัญต้องใช้สื่อไปในทางที่ถูกต้องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นการฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนกล้าแสดงออก มีเหตุ มีผล และเป็นผู้ฟังที่ดี และสิ่งที่ได้รับการเผยแพร่ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจและดีใจ พร้อมทั้งเต็มใจที่จะทำตนให้ เป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ต้องดูความเหมาะสมและให้ทำอย่างต่อเนื่อง

ชฎานิศวรร กุลรัตนมณีพร และคณะ (2555, หน้า 27) ได้กล่าวถึงการสร้างค่านิยมให้กับเยาวชนว่าสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. สถาบันครอบครัวสามารถปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้เยาวชนได้ โดยพ่อแม่ผู้อบรมเลี้ยงดูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับลูกเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
2. สถาบันการศึกษา ให้การอบรมสั่งสอนในด้านความรู้ คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม จริยธรรม โดยครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ เพื่อสร้างให้เด็กและเยาวชนเป็นคนดี
3. การปลูกฝังทั้ง 2 สถาบัน นอกจากจะอบรมสั่งสอนและเป็น แบบอย่างที่ดีแล้ว ควรปลูกฝังให้เยาวชนรู้จักใช้สติปัญญาในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลแห่งความถูกต้อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติว่าสิ่งที่ตนได้ปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

กฤษฎีกาฉบับใหม่ และคณะ (2555, หน้า 27) ได้แบ่งระดับการยอมรับค่านิยมใหม่ออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. การยอมรับค่านิยม เป็นการลงความคิดเห็นว่า เหตุการณ์ สิ่งของ หรือ การกระทำนั้น ๆ เป็นสิ่งที่มีคุณค่า

2. ความชอบในค่านิยม เป็นพฤติกรรมที่แทรกอยู่ระหว่างการยอมรับ การเกิดค่านิยมและความรู้สึกถูกผูกมัดต่อกับค่านิยมนั้น ความชอบนี้เป็นการประเมินจากทั้งตนเอง และจากบุคคลข้างเคียงผู้ประเมิน ว่ามีความชอบจนกระทำหรือแสดงออกตามค่านิยมนั้น โดยไม่ต้อง อาศัยการบังคับมากนักน้อยเพียงใด

3. การผูกมัด เป็นขั้นที่มีความเชื่อมั่นว่ายอมรับค่านิยม และค่านิยมได้ กลายเป็นพื้นฐานความคิดของบุคคลนั้น

สินี กุลพงษ์(2553, หน้า 53; อ้างอิงจาก ยุทธ เย็นเปรม, 2541, หน้า 16) กล่าวไว้ว่า วิธีการปลูกฝัง ค่านิยมที่ดี หรือค่านิยมที่พึงประสงค์สามารถทำได้ 5 วิธี ดังนี้

1. การให้ความรู้เรื่องค่านิยมที่จะปลูกฝัง หมายถึง การที่จะให้ผู้ที่จะเข้ามา รับการปลูกฝัง ค่านิยมได้เข้าใจว่าค่านิยมที่ต้องการหรือพึงประสงค์นั้นคืออะไร มีลักษณะอย่างไร และมีแนวปฏิบัติ อย่างไร เพื่อที่จะได้ปฏิบัติตามค่านิยมเหล่านั้นได้อย่างถูกต้อง

2. การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปฏิบัติงานปลูกฝังค่านิยม ผู้ที่จะ ปลูกฝังค่านิยมใน เรื่องนี้ จะต้องมีความดีที่ดีและศรัทธาต่อค่านิยมเหล่านั้นเสียก่อน เพื่อจะได้ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่นเพราะถ้าผู้ทำหน้าที่ปลูกฝังค่านิยมไม่ได้ปฏิบัติตามลักษณะ ของผู้ที่มีค่านิยมที่ดีตามแบบที่ ตนอบรมสั่งสอนแล้วความศรัทธาเชื่อถือในค่านิยมเหล่านั้นจะไม่ เกิดขึ้น

3. การจัดสิ่งแวดล้อมที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมที่พึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญ ในการปลูกฝัง ค่านิยม ก็คือ การจัดสิ่งแวดล้อมทุกอย่างโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่เป็นคนให้เอื้อต่อ การพัฒนาค่านิยม เช่น พ่อ แม่ ครู อาจารย์และผู้ใหญ่ จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชน ทั้งหลายการปลูกฝังค่านิยมจะสัมฤทธิ์ผลได้ยาก นอกจากนี้จะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมอื่นๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดอยู่ในสังคม

4. การสร้างความสำนึกที่จะปฏิบัติตามค่านิยมอันพึงประสงค์หมายถึง การที่จะทำให้ ผู้อื่นได้รับการปลูกฝังค่านิยมได้เกิดความสำนึกว่าแนวทางปฏิบัติที่กระทำอยู่นั้น ก่อให้เกิดปัญหา ต่างๆ ทั้งกับตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงควร เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เสียใหม่ โดยการปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์การทำให้เกิดความ สำนึกในความบกพร่องที่มีอยู่ และยอมรับค่านิยมดังกล่าว อาจจะกระทำได้โดยอาศัยกิจกรรม

หลายแบบ เช่น การให้วิจารณ์ตนเอง หรือกิจกรรมสังคมมิติ

5. การฝึกและปฏิบัติตนตามค่านิยมที่จะปลูกฝัง หมายถึง การให้ผู้ที่จะถูกได้รับการปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมได้รับการฝึกฝนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งควรเป็นกิจกรรมง่าย ๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยแก้ปัญหาทั้งส่วนตัวและสังคม ตลอดจนประเทศไทยได้ด้วย นอกจากนั้นสิ่งสำคัญอีกอย่างคือ การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตนตามค่านิยมที่พึงประสงค์ให้มากที่สุดเท่าที่โอกาสจะอำนวย เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ การปฏิบัติตามระเบียบวินัย

จากแนวทางการส่งเสริมค่านิยม สรุปได้ว่า การส่งเสริมค่านิยมเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ พ่อแม่ที่จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ครูที่จัดกิจกรรม การเรียนการสอนและสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีส่วนสำคัญที่จะสร้างหลักการพื้นฐานทางใจ อันเป็นแนวทางการดำรงชีวิตให้แก่เด็กอย่างไรก็ตาม ครูควรหาแนวทางวิเคราะห์ ส่วนประกอบของค่านิยมว่าควรจะเริ่มต้นเมื่อใด โดยวิธีใด และจะปฏิบัติอย่างไร เพื่อได้สอดคล้องกับหลักสูตรการสอน โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยม นั้น ครูผู้สอน ควรใช้วิธีการหลาย ๆ รูปแบบ รูปแบบใดเหมาะกับการใช้สอนเพื่อส่งเสริมค่านิยมข้อใด ครูผู้สอนเหล่านั้นที่จะทราบได้และจะต้องหมั่นศึกษาค้นคว้า หาความรู้เพิ่มเติมเสมอ เมื่อมีการทดลองใช้แล้วก็ควรจะให้ประเมินผลว่ารูปแบบวิธีการสอนใดเหมาะสมกับเนื้อหาสาระใดมากที่สุด ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2556, หน้า35) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานทุกระดับชั้นยังขาดการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึก สาระและคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในการเรียนมุ่งศึกษาเพียงทฤษฎีแต่ยังมีได้มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง บรรทัดฐานของสังคมเน้นให้เห็นคุณค่าทางวัตถุมากกว่าจิตใจให้คุณค่ากับคุณงามความดี นักเรียนยังด้อยความรู้ความสามารถในการกลั่นกรองที่ดี ทำให้เด็กและเยาวชนจำนวนมากมองข้ามความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ส่งผลกระทบต่อระบบ คุณค่าความเชื่อและพฤติกรรม ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี เน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรม จริยธรรมเสื่อมถอยนำไปสู่ปัญหาสังคม

ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เป็นนโยบายของคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ได้กำหนดขึ้นมาให้ประชาชนชาวไทยนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อสร้างสังคมให้มีความสงบสุข นักวิชาการหลายท่านได้ดำเนินนิยามและแนวทางการส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ดังนี้

พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (2557, หน้า 13) กล่าวไว้ว่า ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ล้วนแต่วางอยู่บนพื้นฐานของศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ ไม่ว่าจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ก็ใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองจนถ้วนถี่ ให้เห็นกระจ่างถึงผลดี และเสีย ทำให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องว่าสิ่งใดควรละเว้นสิ่งใดควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืนทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวมภายใต้วิถีประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หากจะพิจารณา ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักธรรมถือว่ามีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพราะเป็นจริยธรรมที่ทุกคนควรยึดถือ และประพฤติปฏิบัติ สรุปสาระสำคัญได้ว่า การสร้างคุณธรรมความดีให้กับคนในสังคมมีอีกวิธีหนึ่ง คือ การใช้ “ศีลธรรม” ของศาสนาที่บุคคลนั้นนับถือมาเป็น “ค่านิยม” เช่น รณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนยึดมั่น ปฏิบัติตนตาม “ศีล 5” เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคม และการดำเนินการให้เกิดผลนั้นจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ความเชื่อด้วยเหตุผลสร้างการยอมรับไปปฏิบัติและให้มีการพัฒนาจนเป็นนิสัยด้วยตนเอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรได้นำนโยบายค่านิยมหลัก 12 ประการสู่การปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 13) โดยกำหนดแนวปฏิบัติในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมี การประกวดเล่าเรื่องอ่านทำนองเสนาะ ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กาพย์กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนรู้ตามแหล่งประวัติศาสตร์ทำโครงการ/โครงการตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์และกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ มีการประกวดวาดภาพ ร้องเพลงเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย เป็นต้น

2. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการให้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ยั่งยืน ทั้งนี้ให้มีการพัฒนา และประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

- 2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ 1) ความกตัญญู (ข้อ 3) และการมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย (ข้อ 8)
- 2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน (ข้อ 2) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (ข้อ 4) และมีความเข้มแข็งทั้งกายใจ (ข้อ 11)

2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ 5) เข้าใจ เรียนรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง (ข้อ 7) และปฏิบัติตามพระชาลดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข้อ 9)

2.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ 6) ดำรงตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ 10) และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม (ข้อ 12)

3. ให้สถานศึกษากำหนดวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้เหมาะสมกับวัยและ ศักยภาพผู้เรียน เช่น

3.1 ระดับประถมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านบทเพลง นิทาน เหตุการณ์ หรือ การศึกษาจาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อาทิ สถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานตามโครงการ พระราชดำริ พิพิธภัณฑฯ ฯลฯ

3.2 ระดับมัธยมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ชิวประวัติ บุคคลสำคัญ บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์

4. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาคำดับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานเกี่ยวกับ ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม นิเทศ และประเมินผล สถานศึกษาที่ดำเนินการ เกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิผล ที่ชัดเจน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 (2557, หน้า 1) ได้เสนอแนวทางดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษามี ขั้นตอนดังนี้

ขั้นการสร้างความตระหนัก

1. จัดทำแผนป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ระดับโรงเรียน ระดับชั้นเรียน

2. การประชุมชี้แจงแก่ครู บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน

ขั้นดำเนินการ

1. วางแผนการดำเนินงาน มอบหมายผู้รับผิดชอบ

2. จัดทำโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อสนองต่อนโยบาย

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยบูรณา

การ กั้บการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การผนวกในกิจกรรมตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านสื่อ เพลง วิตทัศน์ กิจกรรมในและนอก ห้องเรียน ฯลฯ

ชั้นประเมินผล

1. นิเทศติดตามการดำเนินงานในระดับชั้นเรียน ระดับโรงเรียนโดย แบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ หลังดำเนินการ

2. นำเสนอวิธีปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยม 12 ประการ

ชั้นสรุปรายงานผล

1. สรุปรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. วางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สู่ความยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (2557 ; อ้างถึงในโรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง. 2557, หน้า1 -4) ให้โรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนผนวกกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้บูรณา การจัดกิจกรรมกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมของโรงเรียน ปลูกฝังค่านิยมใน ตัวเด็กนักเรียนเพื่อให้เป็นวิถีชีวิตของนักเรียน และขยายผลลงไปสู่ชุมชน โดยให้มีการจัดกิจกรรม เสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1 กิจกรรมยืนตรงเคารพธงชาติ ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ

หน้าที่เสาชง

1.2 กิจกรรมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ วันสำคัญต่าง ๆ

1.3 กิจกรรมแต่งกายอย่างไทย มารยาทไทย

1.4 กิจกรรมระดับธงชาติ สถานที่ราชการ

1.5 กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระวันสุดสัปดาห์

1.6 กิจกรรมวันพ่อ วันแม่

1.7 กิจกรรมถูกเสือ เนตรนารี

2. มีความซื่อสัตย์สุจริต

2.1 กิจกรรมถูกเสือ เนตรนารี

2.2 กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และจิตอาสา

2.3 กิจกรรมบริจาคเพื่อการกุศลและสาธารณะประโยชน์

2.4 กิจกรรมบันทึกความดี

3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
 - 3.1 กิจกรรมเคารพพ่อแม่
 - 3.2 กิจกรรมวันแม่
 - 3.3 กิจกรรมวันไหว้ครู
 - 3.4 กิจกรรมเยี่ยมบ้าน
4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
 - 4.1 โครงการ Read Thailand
 - 4.2 โครงการส่งเสริมรักการอ่าน
 - 4.3 โครงการส่งเสริมการใช้ห้องสมุด
 - 4.4 กิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาจากสารานุกรม
 - 4.5 กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านศูนย์สื่อ BRC
 - 4.6 กิจกรรมประกวดยอดนักอ่าน และตอบปัญหาในวันสำคัญต่าง ๆ
 - 4.7 กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เช่น การประกวดต่าง ๆ
 - 4.8 บันทึกรักการอ่าน
 - 4.9 กิจกรรมการคิดวิเคราะห์
 - 4.10 กิจกรรมคลินิก
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย
 - 5.1 กิจกรรมมารยาทไทย
 - 5.2 กิจกรรมอนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้าน (ทำขวัญข้าว / กวนข้าวทิพย์)
 - 5.3 กิจกรรมอนุรักษ์อาชีพท้องถิ่น (ปลูกผักปลอดสารพิษ/ขนมไทย)
 - 5.4 กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา (วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา)
 - 5.5 กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณี (วันลอยกระทง วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่)
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์
 - 6.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
 - 6.2 กิจกรรมปฏิบัติตามหลักศาสนา
 - 6.3 กิจกรรมสมาทานศีล 5
 - 6.4 กิจกรรมกล่าวคำปฏิญาณ และปฏิบัติตาม
 - 6.5 กิจกรรมจิตอาสาสาธารณประโยชน์

- 6.6 กิจกรรมทำบุญทุกวันพระ
- 6.7 เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ
- 6.8 เป็นโรงเรียนดีประจำตำบล
- 6.9 เป็นโรงเรียนสุจริต
- 6.10 เป็นโรงเรียนรักษาศีล 5
- 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
 - 7.1 กิจกรรมสภานักเรียน
 - 7.2 กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน
 - 7.3 กิจกรรมกีฬา
 - 7.4 กิจกรรมสหกรณ์นักเรียน
 - 7.5 กิจกรรมเวรสีทำความสะอาดโรงเรียน
 - 7.6 กิจกรรมวันสำคัญ
 - 7.7 กิจกรรมประชาสัมพันธ์/เสียงตามสาย
 - 7.8 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
 - 7.9 กิจกรรมประชาธิปไตย
- 8. มีระเบียบวินัย รักษากฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่
 - 8.1 กิจกรรมเวรสีรับผิดชอบทำความสะอาดโรงเรียน
 - 8.2 กิจกรรมเขาแถวรับบริการต่าง ๆ
 - 8.3 กิจกรรมฝึกมารยาทไทยทุกคน (การไหว้ผู้ใหญ่ การพูดกับผู้ใหญ่)
 - 8.4 กิจกรรมการให้นักเรียนรู้จักกฎจราจร
- 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ
 - 9.1 โครงการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 9.2 กิจกรรมการนั่งสมาธิก่อนเริ่มเรียน
 - 9.3 กิจกรรมตามรอยพ่อ (เศรษฐกิจพอเพียง)
 - 9.4 กิจกรรมโฮมรูม
- 10. จักจักษ์ดำรงตนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 10.1 กิจกรรมการออมทรัพย์นักเรียน 100%
 - 10.2 กิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว
 - 10.3 กิจกรรมโครงการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 10.4 โครงการเกษตรเพื่อชีวิต

- 10.5 กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- 10.6 กิจกรรมแปรรูปอาหาร
- 10.7 กิจกรรมค่ายคุณธรรม (มาโรงเรียนตรงเวลา ไม่หนีเรียน

ตั้งใจเรียน)

- 10.8 กิจกรรมปลูกฝังมารยาทไทย
- 10.9 กิจกรรมธนาคารขยะ
- 10.10 กิจกรรมสร้างสิ่งประดิษฐ์จากของเหลือใช้
- 10.11 กิจกรรมบันทึกความดี

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจใฝ่ต่ำหรือ
กิเลสมีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา

- 11.1 กิจกรรมโฮมรูม
- 11.2 กิจกรรมแนะแนว
- 11.3 กิจกรรมการออกกำลังกายและแข่งขันกีฬา

12. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

- 12.1 กิจกรรมจิตอาสา/จิตสาธารณะ
- 12.2 กิจกรรมเดินรณรงค์เรื่องต่าง ๆ
- 12.3 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
- 12.4 กิจกรรมออมบุญ
- 12.5 กิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมค่านิยม 12 ประการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2557, หน้า1- 2)
ได้ให้คำนิยามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ไว้ดังนี้

1. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ
ตนที่แสดงถึงความสำนึกและภาคภูมิใจความเป็นไทยปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และ
จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม หมายถึง
การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อ
ตนเองและผู้อื่น ละความเห็นแก่ตัว รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือสังคมและบุคคลที่ควรให้ รู้จักควบคุม
ตัวเองเมื่อประสบกับความยากลำบากและสิ่งทีก่อให้เกิดความเสียหาย

3. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หมายถึง การประพฤติที่
แสดงถึงการรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความรัก ความเคารพ ความเอาใจใส่ รักษา

ชื่อเสียงและตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนแสวงหาความรู้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ความสำคัญ ภาควุฒิใจ อนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีไทยอันดีงาม
6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งบัน หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนโดยยึดมั่นในคำสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่นเท่าที่ช่วยได้ทั้ง กำลังทรัพย์ กำลังกาย และกำลังสติปัญญา
7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง การแสดงถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิของตนเอง เคารพสิทธิของผู้อื่นภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายไทย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่
9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำอย่างรอบคอบ ถูกต้อง เหมาะสม และน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และปรับตัวเพื่ออยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนให้มีร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรงปราศจากโรคภัยมีจิตใจที่เข้มแข็งมีความละอายเกรงกลัวต่อบาป ไม่กระทำความชั่วใด ๆ ยึดมั่นในการทำความดีของศาสนา
11. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง การปฏิบัติตนและให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และประเทศชาติ ยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาประโยชน์ของส่วนรวม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 1 -4) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก 12 ประการ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จึงได้บรรจุเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็น การนำวิถีประชาธิปไตยที่สังคมพึงปรารถนามาเสริมสร้างให้เด็กได้เรียนรู้ภายใต้วิถีประชาธิปไตย ที่ถูกต้องตั้งแต่เล็กอย่างแยบยลให้นักเรียนฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล ฝึกให้นักเรียนได้สร้างกฎ กติกา ที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติร่วมกันด้วยกระบวนการกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้า แสดงความคิดเห็นของตนเองรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เรียนรู้ที่จะปรับความคิดและ ไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเอง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ของ ส่วนรวมเป็นสำคัญ โดยได้กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาผนวกค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดการเรียนรู้ทุก กลุ่มสาระ การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย มีการประกวดเล่าเรื่อง อ่านทำนองเสนาะ ท่องบทอาขยาน คัดลายมือ แต่งเพลง กาพย์กลอน ฯลฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแหล่งประวัติศาสตร์ทำโครงการ/โครงการตามแนวพระราชดำริ กิจกรรมเพื่อสังคม สาธารณประโยชน์ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ มีการประกวดวาดภาพร้องเพลงเกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณีไทย

2. ให้สถานศึกษาปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการให้กับ นักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ ยั่งยืนทั้งนี้ให้มีการพัฒนาและประเมินอย่างเข้มข้นในแต่ละระดับชั้น ดังนี้

2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านการรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ข้อ 1) ความกตัญญู (ข้อ 3) และการมีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย (ข้อ 8)

2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านชื่อเสียงเสียสละ อดทน (ข้อ 2) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน (ข้อ 4) และมีความเข้มแข็งทั้งกายใจ (ข้อ 11)

2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เน้นในด้านรักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (ข้อ 5) เข้าใจ เรียนรู้ประชาธิปไตยที่ถูกต้อง (ข้อ 7) และปฏิบัติตามพระชาลร์สพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข้อ 9)

2.4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เน้นในด้านมีศีลธรรม รักษาความสัตย์ (ข้อ 6) ดำรงตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ข้อ 10) และการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (ข้อ 12)

3. ให้สถานศึกษากำหนดวิธีการเรียนรู้ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพผู้เรียน เช่น

3.1 ระดับประถมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านบทเพลง นิทาน เหตุการณ์ หรือ การศึกษาจาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อาทิ สถานที่จริงทางประวัติศาสตร์ หน่วยงานตามโครงการพระราชดำริ พิพิธภัณฑฯ ฯลฯ

3.2 ระดับมัธยมศึกษา ให้เรียนรู้ผ่านการศึกษาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ชิวประวัติ บุคคลสำคัญ บุคคลที่ทำคุณประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือเหตุการณ์สำคัญในอดีตและปัจจุบัน เพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในเชิงสร้างสรรค์

4. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาคำดับ ติดตาม นิเทศการดำเนินงานเกี่ยวกับ ค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม นิเทศ และประเมินผล สถานศึกษาที่ดำเนินการ เกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการอย่างเป็นรูปธรรม และเกิดประสิทธิผลที่ชัดเจน

สำนักงานประสานและ,พัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น (2557, หน้า 2 - 3) ได้ให้ค่านิยม ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ไว้ดังนี้

1. รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึง ความศรัทธา ห่วงแค้น ปกป้องยกย่องความเป็นชาติไทย ยึดมั่นศาสนาและจงรักภักดีสถาบัน พระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน หมายถึง การปฏิบัติตนที่แสดงถึงการยึดมั่นในความถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือ รู้จักควบคุมตนเอง เมื่อประสบกับความยากลำบาก

3. กตัญญูพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่แสดงถึง การรู้จักบุญคุณ ปฏิบัติตามคำสั่งสอน แสดงความเคารพ ความเอาใจใส่และตอบแทนบุญคุณของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู อาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม หมายถึง การปฏิบัติ ตนที่แสดงถึงความตั้งใจเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียน แสวงหาความรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม หมายถึง การเรียนรู้ ปฏิบัติตน และ เห็นคุณค่าที่แสดงถึงการอนุรักษ์ การสืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันดีงามด้วยความภาคภูมิใจ

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนที่ดีงาม ยึดค่านับสัญญา มีจิตใจโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น
 7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง หมายถึง การเรียนรู้ปฏิบัติตนตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน เคารพสิทธิ หน้าที่ของผู้อื่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 8. มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่ หมายถึง การปฏิบัติตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมาย มีความเคารพและนอบน้อมต่อผู้ใหญ่
 9. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายถึง การน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพฤติปฏิบัติอย่างมีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ อย่างรอบคอบถูกต้องเหมาะสม
 10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ดำรงชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี มีความรู้ มีคุณธรรม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลสมีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนให้ร่างกายและจิตใจมีความเข้มแข็งละอายเกรงกลัวต่อบาปไม่กระทำความชั่วใด ๆ ยึดมั่นในการทำมาตามหลักของศาสนา
 12. คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง หมายถึง ปฏิบัติตน เสียสละ ให้ความร่วมมือทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ
- สำนักงานประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (2557, หน้า 4 - 5)
ได้นำค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการไปสอดแทรกในหลักสูตรการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ รวมทั้งการวัดผลประเมินผล โดยพิจารณาพฤติกรรมตามค่านิยมที่แสดงออกของผู้เรียนดังนี้

1. รักษาดี ศาสนา พระมหากษัตริย์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ แสดงความเคารพ ต่อชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยความภาคภูมิใจ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ แสดงออกถึงความรักและความศรัทธาต่อชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ รักษาและดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปกป้องหวงแหนความเป็นชาติ ยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา และเทิดทูนไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์

2. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ พุดจริงทำจริงยึดมั่นในความถูกต้องแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และอดทนต่อการย่ำแย่ทางกาย วาจา

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่เอาของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่หาผลประโยชน์ในทางที่ผิด อาสาทำประโยชน์ต่อส่วนร่วม และไม่ย่อหือต่อความยากลำบาก

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสนับสนุนด้านความซื่อสัตย์ เสียสละ และอดทน

3. กตัญญูต่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดูแลเอาใจใส่รัก และเคารพต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู อาจารย์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนและสนองคุณต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูอาจารย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ซักชวนให้เพื่อนและ ผู้อื่นปฏิบัติตามคำสั่งสอนและสนองคุณต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตามคำสั่งสอนและสนองคุณพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์

4. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ตั้งใจศึกษาในเรื่องที่เรียนและเรื่องที่สนใจ

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ มุ่งมั่นศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่เรียนจากแหล่งเรียนรู้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ แสวงหาความรู้เพื่อการศึกษาเล่าเรียนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ แสวงหาความรู้และสร้างงานตามความสนใจโดยใช้สื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้

5. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ เรียนรู้วัฒนธรรม ธรรมเนียมประเพณีไทยและสามารถปฏิบัติตามได้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ เรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีไทยและสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ เรียนรู้วัฒนธรรมประเพณีไทย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทย

6. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งบัน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่ลักขโมย
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ไม่พูดเท็จ
พูดจริงทำจริง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ มีสติรู้ตัวในการครองตนไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ คิดดีทำดี มีจิตใจ เมตตา ช่วยเหลือผู้อื่น

7. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ถูกต้อง

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 -3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ รู้จักให้สิทธิและหน้าที่ตนเอง ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่มและให้เหตุผล ในการแสดงความคิดเห็น

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ให้การประนีประนอมในการทำงานและแก้ปัญหาของกลุ่ม ห้องเรียน โรงเรียน ให้ความร่วมมือและให้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในการปฏิบัติงาน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออกคือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตัวตนด้วยฉันทามติโดยให้เหตุผลในการโต้แย้งและตัดสินใจ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ มีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยให้สิทธิในการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองโดยไม่ละเมิดสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น

8. มีระเบียบวินัยเคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของครอบครัว ห้องเรียน แสดงกริยาที่เหมาะสมต่อพ่อ แม่ ครู อาจารย์

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของโรงเรียน เคารพอนุบ่น้อมต่อ พ่อ แม่ ครู อาจารย์

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของชุมชนท้องถิ่น มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบของสังคมและกฎหมาย รู้กาลเทศะ และมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่

9. มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ เรียนรู้และเข้าใจพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ คิดก่อนทำ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดำรงตนด้วยความรอบคอบไม่ประมาท

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

10. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ประหยัด
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ วางแผนการใช้จ่ายของตนเอง มีวินัยในการใช้จ่าย

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ใช้ทรัพยากร
อย่างประหยัดคุ้มค่า

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ใช้ทรัพยากร
เพื่อเพิ่มมูลค่า

11. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายตามหรือ
กิเลส มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ รู้จักแยกแยะ
ความดีความชั่ว

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ มีความ
ละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ มีจิตใจที่
เข้มแข็งปฏิเสธต่อสิ่งชั่ว

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ปฏิบัติตนเป็น
แบบอย่างที่ดีในหาคควบคุมตนเองไม่ให้กระทำผิดทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

12. คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่าผลประโยชน์ของ
ตนเอง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดูแลรักษา
สิ่งของเครื่องใช้ในห้องเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดูแลรักษา
และร่วมพัฒนาสาธารณสมบัติในโรงเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดูแลรักษา
และร่วม พัฒนาสาธารณสมบัติของชุมชน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พฤติกรรมที่แสดงออก คือ ดูแลรักษา
และร่วมพัฒนาสาธารณสมบัติของชาติ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2557,
หน้า 1 - 2) เสนอ แนวทางส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการโดยผ่านกระบวนการ
ต่าง ๆ เริ่มจากการสร้าง การรับรู้และความเข้าใจ เพื่อก่อให้เกิดความตื่นตัว ความตระหนักและ
เห็นความสำคัญของเรื่อง ดังกล่าว จากนั้น จึงนำสู่การสร้างกระบวนการในการปลูกจิตสำนึกและ
การเสริมสร้างค่านิยม ผ่านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. การบรรยายนำเข้าสู่เนื้อหา

2. การอภิปรายประเด็นที่กำหนดจากกรณีศึกษา คลิป รูปภาพ หรือ บทเพลง
3. การศึกษาดูงาน
4. ใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ใบความรู้ ใบงาน รูปภาพ คลิป/วีดิทัศน์
5. ทำการวัดประเมินผลด้วยการสังเกตพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม รายบุคคลและการแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และประเมินจากการตรวจใบงาน

วีรพงษ์ คล้อยดี (2558, หน้า 62 - 64) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี ภาวะผู้นำในด้าน ค่านิยมหลัก 12 ประการ เป็นตัวแบบที่ดีและสามารถใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการ ขับเคลื่อนสู่การ ปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนตลอดจน ผู้ปกครองมีความ ตระหนักรู้ เข้าใจและเห็นความสำคัญในการพัฒนา ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สถานศึกษาต้องระบุงิจกรรมแต่ละค่านิยมที่จะขับเคลื่อนให้ชัดเจน กำหนดแนวทางการ ปฏิบัติ ร่วมกันให้ทุกคนรับรู้ เข้าใจ ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการ เรียนรู้ต้อง ตระหนักในเรื่องการมีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ควรน้อมนำแนวคิดหลัก ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา จัดกิจกรรมตามรอยเบื้อง พระยุคลบาท ให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความรัก ความ สามัคคีและสันติวิธี ปลุกจิตสำนึกถึงการเป็นคนดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจิตสำนึกถึงการเป็นคนดี และเกิดจิตสำนึกด้านคุณค่าของตนเอง การเป็นแบบอย่างที่ดี การสอนและปลูกฝังโดยผ่าน กิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติโดยผ่านประเพณีท้องถิ่นลงมือปฏิบัติจริง ต้องเริ่มกิจกรรมที่อยู่ใกล้ตัว ของนักเรียนก่อนแล้วจึงขยายไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวออกไป การกระทำจากสิ่งที่ใกล้ตัวจะทำให้ มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน และ หาวิธีการที่จะช่วยเหลือได้ง่าย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเป็นตัวอย่าง ที่ดีของบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และยังพบว่า การสร้างแบบอย่างที่ดีในการมี ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการเป็นตัวอย่างเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนแล้วนักเรียนย่อมมี ความอยากที่จะเป็นคนดี

จากค่านิยมและการดำเนินงานเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการของคนไทย สรุปได้ว่า ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติเมื่อนำมา เปรียบเทียบกับหลักธรรมถือว่า มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพราะเป็นจริยธรรมที่ทุกคนควรมียึดถือและ ประพฤติปฏิบัติ เป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชน ไทย ซึ่งค่านิยม ดังกล่าวครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การนำค่านิยมหลัก 12 ประการ ไปพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพพัวร์และเกิดประสิทธิผลนั้น สถานศึกษาต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยพิจารณาจากนิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของค่านิยมหลัก 12 ประการ

สำหรับขั้นตอนในการดำเนินงานส่งเสริมให้เกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ในระดับสถานศึกษาแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการสร้างตระหนักรู้ ขั้นดำเนินการ ขั้นประเมินผล และขั้นสรุปรายงานผล ดังนั้น การปลูกฝังค่านิยมหรือปลูกจิตสำนึกให้คนในชาติได้เข้าใจใน บริบทของความเป็นไทยอย่างแท้จริงและสามารถรักษาหรืออนุรักษ์ไว้ได้อย่างยั่งยืน ควรเริ่มต้นที่ สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่สุด โดยการที่เราจะนำค่านิยมดังกล่าวมาปรับใช้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องปลูกฝังลงไป ในรากฐาน จิตใจของเด็กและเยาวชน โดยผู้ใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ขณะเดียวกันการปลูก จิตสำนึกให้ ผู้คนตระหนักและนำไปเป็นแนวปฏิบัติเพื่อเป็นวิถีชีวิตนั้น ทุกภาคส่วนในสังคม จะต้องร่วมกัน อย่างจริงจัง ประชาชนทุกสาขาอาชีพ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐและเอกชนทุกระดับ ต้องตระหนัก และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

แผนยุทธศาสตร์ค่านิยม 12 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ของสำนักงานปลัด (สป.ศธ.) แบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ 1 การรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างตระหนักรู้เกี่ยวกับค่านิยมหลักของส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการคนไทย 12 ประการ ให้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน ข้าราชการครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา มี 3 โครงการ ประกอบด้วย

1. โครงการให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างตระหนักรู้เกี่ยวกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ให้แก่ เด็ก เยาวชน ประชาชน ข้าราชการครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามี 8 กิจกรรมคือ

- 1.1 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการ
- 1.2 จัดค่ายเยาวชนคนรุ่นใหม่ใฝ่ค่านิยม
- 1.3 ขับเคลื่อนการสร้างค่านิยม 12 ประการ
- 1.4 จัดการประชุมทางวิชาการเรื่องการศึกษาไทยกับการปลูกฝัง

คุณธรรมจริยธรรม

- 1.5 พัฒนาผู้นำทางการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนนโยบายค่านิยมหลัก
- 12 ประการ สู่การปฏิบัติ
- 1.6 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน
- 1.7 จัดกิจกรรมครอบครัวสุขสันต์สนามจันทร์สังคมไทย
- 1.8 จัดทำหนังสือส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมข้าราชการครูทางการศึกษาและ ผลิตโฆษณาโทรทัศน์ ความยาว 30 วินาที
2. โครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มี 3 กิจกรรมประกอบด้วย
- 2.1 รณรงค์ประชาสัมพันธ์
- 2.2 จัดทำบทความเพื่อนำเสนอในคอลัมน์สถานี ก.ค.ศ. ทางหนังสือพิมพ์มติชนทุกวันจันทร์
- 2.3 การคัดเลือกและยกย่องบุคลากรในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ประพฤติดี ชอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
3. โครงการประกวดตัวอย่างสร้างสรรค์มี 3 กิจกรรมได้แก่
- 3.1 จัดการประกวดเรียงความเรื่องค่านิยม 12 ประการของนักเรียนเอกชน
- 3.2 จัดประกวดเรียงความตามค่านิยมของคนไทย 12 ประการ
- 3.3 จัดประกวดการเล่านิทานที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการ
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 บูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการไว้ในหลักสูตรและกิจกรรม การเรียนการสอน มี 1 โครงการคือ โครงการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนผ่าน 7 กิจกรรมหลัก คือปรับหลักสูตร กศน. โดยบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยม 12 ประการในรายวิชาต่าง ๆ ขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเอกชน
1. การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนนักศึกษาโรงเรียนเอกชน
3. กิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือเนตรนารี
4. ส่งเสริมเยาวชนลูกเสือมีวินัยในสังคม

5. กิจกรรมลูกเสือเองกันและบรรเทาสาธารณภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ติดตาม ประเมินผล และการรายงานผลการขับเคลื่อนค่านิยมคนไทย 12 ประการ ไปสู่การปฏิบัติ มี 1 โครงการคือ โครงการติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการขับเคลื่อนค่านิยม หลักคนไทย 12 ประการไปสู่การปฏิบัติ มีกิจกรรมหลัก 4 กิจกรรม ได้แก่

1. ติดตามผลการจัดกิจกรรมการขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย
2. ติดตามการประเมินและรายงานผลโครงการเสริมค่านิยมหลัก

12 ประการของคนไทย สำนักงานการศึกษานอกระบบ

3. ติดตามและรายงานผลการขับเคลื่อนค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการของสำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. ถอดแบบโรงเรียนต้นแบบค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการและขยายผล (ครูบ้านนอก, <http://www.kroobannok.com/article-72164>, 2559)

บริบทของสำนักงานการศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

ข้อมูลพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เลขที่ 17 ถนนวิวิธสุรการ อำเภอ เมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 โทรศัพท์ 0-4261-1532 โทรสาร 0-4261-3040 Website <http://www.mukdahan.org/> สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ตั้งอยู่บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดมุกดาหาร อยู่ทางทิศตะวันออกของศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร ลักษณะเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น หลังคาทรงจั่ว รูปตัวยู ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ.2530 เดิมเป็นอาคารสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร มีหน้าที่รับผิดชอบบริหาร จัดการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียน ครอบคลุมใน 7 อำเภอ คือ อำเภอเมืองมุกดาหาร อำเภอคำชะอี อำเภอดอนตาล อำเภอนิคมคำสร้อย อำเภอดงหลวง อำเภอหนองสูง และอำเภอหว้านใหญ่ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอธาตุพนม อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม และอำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร อำเภอขามุนาม จังหวัดอำนาจเจริญ และอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ แขวงสะพานนะเขต สปป.ลาวโดยมีแม่น้ำโขงเป็น
เส้นกั้นพรมแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอเขาวง อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหาร ตั้งอยู่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือของ ประเทศไทย ในปีการศึกษา 2548 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 273
โรงเรียน จัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล - มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอนุบาลจำนวน 242
โรงเรียน นักเรียน 8,728 คน ระดับประถมศึกษา จำนวน 243 โรงเรียน 30,620 คน ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 87 โรงเรียน นักเรียน 15,647 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
จำนวน 30 โรงเรียน นักเรียน 6,653 คน นักเรียนทั้งสิ้น 61,468 คน มีครูทั้งสิ้น 3,207 คน การ
บริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหมุกดาหารได้นำ นโยบายของ
กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การ ปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่โดยการกระจายอำนาจด้วยการมอบอำนาจจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในส่วนการบริหารงานคุณภาพการศึกษานั้น เน้นไปที่การบริหารงานวิชาการและ
การประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงาน คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
โดยดำเนินงานตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2544 ในส่วนที่งานวิชาการเป็นหัวใจของ
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามมาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 ที่ได้กำหนดไว้และได้กำหนดให้มีระบบ การประกันคุณภาพไว้ในมาตรา 48 ให้
สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้ “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพ ภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร
การศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้น
สังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อ สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐาน
การศึกษา เพื่อรองรับการประกัน คุณภาพภายนอก” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หมุกดาหาร ในฐานะที่กำกับดูแลคุณภาพการจัด การศึกษาของโรงเรียนในสังกัด จึงได้สนับสนุน
ส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดมีการประกัน คุณภาพภายใน ในปีการศึกษา 2548 มีโรงเรียน
267 โรงเรียน จากจำนวน 273 โรงเรียน ผ่านการประเมินประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อคงสภาพตาม
กฎหมาย ผลการประเมินโดยรวมตาม มาตรฐานและตัวบ่งชี้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80.52 ระดับพอใช้ ร้อยละ 19.48

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์ คติวิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ คุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 77.53 ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.73 ระดับดี ร้อยละ 6.74

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 59.55 ระดับควรปรับปรุง ร้อยละ 31.46 ระดับดี ร้อยละ 8.99

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 71.91 ระดับดี ร้อยละ 20.22 อยู่ในระดับปรับปรุง 7.87

มาตรฐานที่ 9 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 67.04 ระดับพอใช้ ร้อยละ 30.21 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 2.25

มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 89.14 ระดับพอใช้ ร้อยละ 8.61 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 2.25

มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา คุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 67.04 ระดับพอใช้ ร้อยละ 29.96 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.00

2. ด้านผู้บริหาร

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา คุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 70.79 ระดับพอใช้ 26.97 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 2.25

มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับ ชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 82.77 ระดับพอใช้ ร้อยละ 13.48 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.75

มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 69.66 ระดับดี ร้อยละ 26.97 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.37

มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 80,52 ระดับพอใช้ ร้อยละ 16.10 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.37

มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 74.91 ระดับดี ร้อยละ 21.35 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.75

3. ด้านครู

มาตรฐานที่ 23 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 74.91 ระดับดี ร้อยละ 19.85 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 5.24

มาตรฐานที่ 24 ครูมีคุณวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ และมีครูเพียงพอ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 61.42 ระดับพอใช้ ร้อยละ 35.21 ระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.37

โครงสร้างการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกตาหาร เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 โดยแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งเป็น 7 กลุ่มงาน และ 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์
3. กลุ่มบริหารงานบุคคล
4. กลุ่มนโยบายและแผน
5. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
6. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
8. หน่วยตรวจสอบภายใน

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานระดับชาติ สามารถอยู่ร่วมกับประชาคมในประเทศอาเซียน

พันธกิจ

พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชากรวัยเรียนทุกคน

ได้รับ การศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพระดับประเทศ เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีศักยภาพในการแข่งขัน ระดับประเทศและพร้อมเข้าสู่สากล
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง เสมอภาค
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครและสถานศึกษา เป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ มีความเข้มแข็ง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดแนวทางการกระจาย อำนาจ หลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริม ความสามารถทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
3. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้เรียนตามศักยภาพของตนเอง
4. พัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและบุคลากร มีจิตบริการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. 2557)

วัฒนธรรมองค์กร

ยิ้มไหว้ทักทาย เต็มใจบริการ ห้องทำงานแสนสุข อนุรักษ์ผ้าไทย
ภารกิจหลักและอำนาจหน้าที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดังนี้

ก. ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา (มาตรา 36)

ข. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ) และกฎหมายอื่น

ค. อำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา
4. กำกับ ดูแลติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลาย
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับ มอบหมาย

สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหารจากการดำเนินงาน สรุปดังนี้

1. ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร ได้กำหนดกลยุทธ์ที่ สอดคล้องกับ แผนนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเตรียมความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามหลักสูตรการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมีคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนอ่านคล่องเขียนคล่อง คิดเลขคล่อง และมีทักษะการคิดขั้น พื้นฐาน กำหนดให้มีการยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้หลักเพิ่มขึ้น อย่างน้อยร้อยละ 3 เพิ่มศักยภาพ นักเรียนด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และ ศิลปศาสตร์ เป็นต้น โดยจัดทำโครงการรองรับ กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งได้ ดำเนินการอย่างเต็มความสามารถ แต่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ยังไม่เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย คือ มีคะแนนการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) อยู่ในระดับต่ำ

2. ด้านโอกาสทางการศึกษา

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแม้ว่าจะเปิดโอกาสให้สามารถจัดการศึกษาได้ หลากหลาย รูปแบบทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมถึงมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการ สถาบัน สังคม หรือภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การดำเนินงานดังกล่าว พบว่าไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ประชากร วัยเรียน ผู้ด้อยโอกาสบางส่วน ไม่สามารถเข้าถึงการรับบริการทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ใน ท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร ยากจน ถูกทอดทิ้ง มีชนกลุ่มน้อย และเด็กออกกลางคัน เด็กตกหล่น และยังพบว่ามึนักเรียนที่ไม่เรียนต่อใน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านการบริหารจัดการ

การกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ

สถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาการสร้างความเข้มแข็งต่อองค์คณะบุคคลทั้งใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตลอดจนความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐ และเอกชน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะเป็นกลไกนำไปสู่การบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังพบว่าจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ(สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร, อ้างในรายงานแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ , 2558.)

จากผลการประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าว จะเห็นว่ามีส่วนที่นำสังเกตมาตรฐานด้านผู้เรียนเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์มีคุณภาพอยู่ในระดับดีเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมาตรฐานด้านครูมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้เกี่ยวกับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจัยที่ส่งผล ให้นักเรียนยังไม่บรรลุผลสำเร็จด้านการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ นั้น มาจากปัญหาการบริหารหลักสูตรของผู้บริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนเมื่อผลเป็นเช่นนี้ น่าจะมีการวิจัยหรือการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการสืบค้นผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ ยังไม่มีผลงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงมีเพียงเกี่ยวข้องบางส่วนเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยนำมากล่าวเป็นสังเขปดังนี้

ลือชัย พิสิฐคุคค์ดี (2550, หน้า 104) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ การ ดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกด้าน ประสพการณ์ การบริหาร ระดับชั้นเรียน ขนาดสถานศึกษา และเขตที่ตั้งของสถานศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับมากตั้งโดยรวมและรายด้าน 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานโรงเรียนวิถิพุทธในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามประสพการณ์ การ

บริหาร ระดับชั้น ขนาดสถานศึกษา และเขตที่ตั้งของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ปนัดดา ปัญญา(2551, หน้า45)ได้ทำการศึกษาการรับรู้ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนดาราวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนดาราวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนดาราวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 721 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนโดยรวมมีพฤติกรรมในการรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ โดยการปฏิบัติบ่อย ๆ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการรับรู้ค่านิยมด้านการมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการปฏิบัติเป็นประจำส่วนพฤติกรรมในการรับรู้ โดยการปฏิบัติบ่อย ๆ คือ ด้านการประหยัดอดออม การปฏิบัติตามคุณธรรมทางศาสนา การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ

รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง และคนอื่น ๆ (2552, หน้า 121) ได้ทำการวิจัยการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนา ประกอบด้วย 3 ลำดับชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 วิเคราะห์วางแผนและกำหนดวิธีพัฒนาโดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และศึกษาบริบทสภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ก่อนการพัฒนา รูปแบบ ลำดับชั้นที่ 2 จัดทำแผนการปฏิบัติการการอบรมเชิงปฏิบัติการเข้าค่ายและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แบ่งได้ 4 แบบ คือ แบบสอดแทรก แบบคู่ขนาน แบบสหวิทยาการ และแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ และลำดับชั้นที่ 3 คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และการสร้างเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 และ 3) การพัฒนาเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการนำร่องที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหลังจากนั้นได้ขยายผลไปยังสถานศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม 7 แห่ง

รัชทิศา เขยกลิ่น (2553, หน้า 93) ได้ทำการวิจัยบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ทั้ง 8 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของ โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พระมหาอจริยพงษ์ คำตัน (2554, หน้า108) ได้ทำการวิจัยคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาใน เขตจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มากทุกด้าน ยกเว้นด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง 2) นักเรียนที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นและสภาพครอบครัวที่ต่างกัน มีการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านสังคม ด้านการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สามารถร่วมกันทำนายผลการปฏิบัติตน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ได้ร้อยละ 13.1 และ 4)แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 5 แนวทาง คือ (1)การพัฒนาด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน (2) การพัฒนาด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี (3) การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ (4)การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และ (5) การพัฒนาด้วยการสร้างความมีส่วนร่วม

อุไรวรรณ ใจคำปัน (2554, หน้า68-69) ได้ทำการวิจัยการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน

ชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ได้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดี โดยใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่ฮาวจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่าชุดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพ 82.77/82.31 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 2.72 อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีเป็นรายด้านพบว่า คุณธรรม จริยธรรม ที่มีต่อตนเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.76 อยู่ในระดับดี คุณธรรม จริยธรรมที่มีต่อผู้อื่น มีค่าเฉลี่ย 2.72 อยู่ในระดับดี และคุณธรรมที่มีต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีค่าเฉลี่ย 2.71 อยู่ในระดับดี

นันทพร เชื้อคำ และคนอื่น ๆ (2555, หน้า 87) ได้ทำการวิจัยบทบาทของ ผู้ปกครองในการ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของ ผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ จำแนกตามอำเภอ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และราบด้านปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ปกครองในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียนจำแนกตาม อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และลักษณะของครอบครัวโดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายผู้ปกครองมีบทบาทในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ด้านผู้เรียนมีความซื่อสัตย์สุจริตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

พระครูพิศาลธรรณกิจ (2555, หน้า 184) ได้ทำการศึกษาคุณธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสู่จิตอาสา กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาแพร่ เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการโรงเรียนวิถีพุทธสู่จิตอาสา กลุ่มโรงเรียนทุ่งทอง 2) เพื่อศึกษาการ

เปรียบเทียบคุณธรรม ของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสู่จิตอาสา กลุ่มโรงเรียนทุ่งทองในความแตกต่าง ระหว่างจำแนกเพศ ชาย-หญิง และ 3) เพื่อศึกษาผลข้อเสนอแนะในการพัฒนาจิตอาสาโรงเรียน วิถีพุทธสู่จิตอาสา หน้า กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนทุ่งทอง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข ผลการวิจัยพบว่า คุณธรรมของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิถีพุทธสู่จิตอาสาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีน้ำใจ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเสียสละ ด้านความสามัคคี และด้านการทำงานเป็นทีม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียน วิถีพุทธสู่จิตอาสา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีน้ำใจ ความรับผิดชอบ ความเสียสละ ความ สามัคคีและการทำงานเป็นทีม พบว่า ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

สุรธาศิณี ธนบุรณกาญจน์ (2555, หน้า 184) การศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมความรักชาติ ระหว่างโรงเรียนสาธิตระดับประถมศึกษาในประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการเปรียบเทียบการแสดงออกด้านความรักชาติระหว่างโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยฝ่ายประถมประเทศไทยและโรงเรียน Sunil Elementary School สาธารณรัฐเกาหลี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวัฒนธรรมประจำชาติ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีประจำชาติ ด้านความนิยมสินค้า และด้านคุณธรรมจริยธรรม การแสดงออกด้านความรักชาติที่เหมือนกัน ดังนี้ การให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ ธงชาติและเพลงชาติเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นชาติ ที่เรารู้จัก นักเรียนไม่รู้สึกลายเมือใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ และการแสดงความเคารพต่อผู้อาวุโสเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ การแสดงออกด้านความรักชาติที่แตกต่างกัน ดังนี้ ทุกครั้งเมื่อได้ยิน เสียงเพลงชาติในที่สาธารณะนักเรียนควรยืนตรงเคารพธงชาติ นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมสืบสานขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อนักเรียนเห็นกระเป๋าสตางค์ตกอยู่ นักเรียนจะรีบนำส่งคนเจ้าของ และนักเรียนชอบช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน 2) จากการเปรียบเทียบข้อมูลกิจกรรมการปลูกฝังและการส่งเสริมในด้านวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีประจำชาติ ในด้านความรักชาติ ของทั้ง 2 โรงเรียน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เหมือนกัน ได้แก่ เรื่องวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และการเรียนรู้ความเป็นมาและความสำคัญของ ประวัติศาสตร์ และด้านการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน ได้แก่ สนทนาข่าวและเหตุการณ์สำคัญช่วงเช้าความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ สอดแทรกการรักสถาบันพระมหากษัตริย์ในทุก ๆ วิชา หน้าทีของประชาชนที่พึงปฏิบัติสอนพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม ด้านกิจกรรมที่เหมือนกัน ได้แก่ การจัดการศึกษาตามสถานภาพที่ทางประวัติศาสตร์ การแสดง วัฒนธรรม การจัดบอร์ดวันสำคัญทางศาสนาและวันสำคัญของชาติ ด้านกิจกรรมที่แตกต่างกัน ได้แก่ ธรรมเนียมปฏิบัติและเลือกตั้งสภานักเรียน

ไชยพร เรื่องแหล่ง (2556, หน้า 81) ได้ทำการวิจัยบทบาทของสถานศึกษา ในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1)บทบาทของสถานศึกษาในการ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความ คิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน 2) การ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน จำแนกตามประสบการณ์พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้าน การมีวินัย ด้านการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 และ 3)แนวทางส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 1 พบว่า ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียนอย่าง หลากหลายครอบคลุมคุณลักษณะกันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้ง 8 ด้าน

สังวาล สิทธิวงศ์ (2556, หน้า 111)ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมกันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมาก และปัญหา เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนบางส่วน ประพฤติตน ไม่เหมาะสมกับสภาพการรู้เป็นนักเรียน มีจุดอ่อนด้านคุณธรรมพื้นฐาน ความ กตัญญูกตเวที ระเบียบวินัย จิตสำนึกของความเป็นเยาวชนที่ดี แสดงพฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิด ปัญหาแก่ตนเอง และผู้อื่น 2) แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอัน พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยใช้ แนวทางการพัฒนา ดังนี้ การอบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอัน พึงประสงค์ การสอนบูรณาการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ การจัด กิจกรรมวัน สำคัญ กิจกรรมเข้าค่ายโครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ กิจกรรม 3D วิถีธรรม และ 3) ติดตามผลการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึง ประสงค์ของ นักเรียนโรงเรียนโพธิแสนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

พบว่า นักเรียนมีระดับพฤติกรรมการปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

โสภา ชูพิกุลชัย (2550, หน้า 1-4) ได้ทำการศึกษา “ทัศนคติเกี่ยวกับจริยธรรม ค่านิยมประเพณี และวัฒนธรรมของครอบครัวไทย ที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรศึกษาเฉพาะกรณีในเขตกรุงเทพมหานครประชากรและกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการศึกษาจากกลุ่มประชากรในกรุงเทพมหานคร 24 เขต เขตละ 25 หลังคาเรือน จำนวนประชากร 600 คน จากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุเฉลี่ย 39 ปี นับถือศาสนาพุทธ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีลักษณะ เป็นครอบครัวเดี่ยว จากการศึกษาพบว่า 1) ความคิดเห็นของครอบครัวต่อจริยธรรมจากการศึกษา พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่มีจิตสำนึกด้านจริยธรรมยอมรับเรื่องบาปบุญคุณโทษไม่ต้องการที่จะทำให้อื่นเดือดร้อน ละอายต่อการกระทำชั่วในวันสำคัญทางศาสนา และครอบครัวส่วนใหญ่ยอมรับว่าใน สถานการณ์ปัจจุบันเห็นด้วยลัทธิวิธีการ เมื่อใครยาวสาวได้สาวเอา ทำอะไรก็ได้เพื่อให้ได้เงินมา และในสภาพสังคมปัจจุบันการหยิบของของผู้อื่นเมื่อเจ้าของเผลอถือว่าเป็นเรื่องปกติ 2) ความคิดเห็นของครอบครัวต่อค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต พบว่าครอบครัวส่วนใหญ่รังเกียจการเอาัดเอาเปรียบ ชอบคนพุดจริงทำจริง ในเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับสัจจะของความรับผิดชอบพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ยอมรับ ว่าความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย อะไรที่ไม่ใช่ของเราไม่ควรรับและเสียชีพอย่าเสียสัตย์เกี่ยวกับค่านิยมด้าน สังคมพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่มีค่านิยมด้านลบ 3) ความคิดเห็นของครอบครัวต่อประเพณีวัฒนธรรม เกี่ยวกับการยอมรับประเพณีวัฒนธรรมโดยทั่วไปของไทย ผลการศึกษาพบว่าครอบครัวส่วนใหญ่ยัง ยอมรับว่าความเกรงใจเป็นสมบัติของผู้ดี รู้จักกาลเทศะการยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีพบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า เติบโตตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด ในด้านการขาดระเบียบวินัย พบว่า ครอบครัวส่วนใหญ่ยังคงยึดคติที่ว่า ง่าย ๆ สบาย ๆ แล้วจะสบายเอง ทำอะไรตามใจคือไทยแท้ไม่แคร์สายตาคนอื่น

วิกรานต์ พิพิทภักดิ์ (2553,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สกลนคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารและ ครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จำนวน 288 คน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (5 Rating Scale) ผลการวิจัยพบว่า1)สภาพ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 1

โดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับน้อย 2) สภาพ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ไม่แตกต่างกัน 3) สภาพ การดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามแนวคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนที่เปิดสอนในลักษณะแตกต่างกันไม่แตกต่างกัน

ศักดิ์ชาย แก้วดี. (2553) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเปรียบเทียบ ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน และเขตที่ตั้งโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 40 คน และครูผู้สอนซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายรวมครูสายผู้สอน 132 คน รวมทั้งสิ้น 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย 3) ประสิทธิภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกัน 5) สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนแต่ละเขตที่ตั้งโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

ชฎานิสวรรค์ กุศลตันมณีพร และคณะ (2555) รายงานการวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างค่านิยม การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยด้านค่านิยมในประเทศไทยอันนำไปสู่การจัดทำแผนด้านการวิจัย เกี่ยวกับค่านิยมในประเทศไทย โดยเป็นการศึกษาเชิงบูรณาการ ทั้งนี้มีกรอบแนวคิด คือ ความรู้ชัดแจ้ง หรือความรู้

ที่เป็นวิทยากร ซึ่งเป็นการใช้ความรู้ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เก็บรวบรวมไว้ในหนังสือ งานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมไทย จากแหล่งข้อมูลในประเทศไทย จำนวน 6 แหล่งตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2504-2554 รวมระยะเวลา 50 ปี จากนั้นจึงใช้แนวคิดของ Milton Rokeach และ Gonian พ. Alport and Leo Postman ในการวิเคราะห์จำแนกแบ่งหมวดหมู่ ประเภทและจัดกลุ่มเอกสารเกี่ยวกับค่านิยมไทยใน แต่ละช่วงระยะเวลาและความรู้แฝงเร้นหรือ ความรู้ฝังลึกหรือความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาและประสบการณ์ เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคลอันเกิด จากสิ่งสมประสบการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคลทั้งนี้ผู้วิจัย ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ ระดับลึกและสัมภาษณ์เป็นกลุ่มกับบุคคลผู้ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิมีชื่อเสียง ระดับประเทศที่ทำงาน วิชาการและงานที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมไทย จำนวน 14 ท่าน คัดเลือกโดยใช้วิธีการ เลือกแบบ เจาะจง (Purposive Sampling) และวิธีการลูกบอลหิมะ

สมัทนา หาญสุรีย์ (2556,บทคัดย่อ) ได้ศึกษาศึกษาสภาพและปัญหาการ ดำเนินงาน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ตามความคิดของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน การศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 45 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงาน ทั่วไป จำนวน 45 คน ครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบ มาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนที่มีต่อสภาพโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านส่วนความคิดเห็นมีต่อ ปัญหาโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน 2) ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนที่มีต่อสภาพโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นของ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งที่มีต่อสภาพโดยรวมและราย ด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน 4) ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการฝ่าย บริหารงานทั่วไป และครูผู้รับผิดชอบงานด้านส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนจำแนกตาม ขนาดโรงเรียนที่มีต่อสภาพโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

พวงรัตน์ บุรณะชัย (2556) การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา การพัฒนาเอกสาร ประกอบการเรียนการสอนพร้อม แบบฝึก วิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตใน

สังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา ส 31108 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นกลุ่ม ตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระ อุปลัมภ์กรุงเทพมหานคร จำนวน 48 คน ผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียน การสอนพร้อมแบบแก วิชา ส31108 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม จำนวน 14 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เอกสารประกอบการ เรียนการสอนพร้อมแบบแก และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคมผลการศึกษา พบว่า 1) เอกสารประกอบการเรียนการสอนพร้อมแบบแก วิชา หน้าที่พลเมืองวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 83.30/81.09 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา ส31108 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคมของนักเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01

สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์ (2555) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยได้กล่าวไว้ว่าควรเริ่มที่บทบาท ของครู โดยร่วมสนทนาคิดถึงความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการเรียน หรือแก่นแท้ของการเรียน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน เมื่อผู้เรียน เรียนสิ่งใดแล้วต้องมีความรู้ในสิ่งนั้น สามารถทำได้ มีความเข้าใจ อย่างถ่องแท้หลังจากได้ฝึกทำแล้วมีปัญหามาสามารถแก้ไขได้และนำไปใช้ประโยชน์หรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้การสอนจึงต้องเปลี่ยนจากการยัดวิชาหรือสอนหนังสือมาเป็นยัดผู้เรียนหรือสอนคน เป็นหลัก และคำนึงถึงหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญโดยครูต้องทำความเข้าใจและศึกษา คุณลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีรูปแบบการเรียนรู้ (learning styles) เป็นแบบใด เพื่อจะได้หาวิธี สอนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่าง เต็มที่และพัฒนาตนได้บรรลุถึงเป้าหมายดังคำที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม อีกทั้งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็น พลเมืองไทยและพลโลก

อำนาจ โคนะโล (2559) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตาม

ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน แบบสอบถาม 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามแบบ ปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ไม่แตกต่างกัน 3) ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บัรรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ สรุปได้ว่าการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมอันพึงประสงค์และค่านิยม 12 ประการของนักเรียนนั้นเป็นเรื่องสำคัญเป็นบทบาทหน้าที่ ของผู้เกี่ยวข้องที่จะต้องร่วมมือกัน ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ชุมชน ซึ่งต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยปลูกฝังค่านิยมปลูกจิตสำนึกผ่านกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อเป็น ภูมิคุ้มกันให้เด็กและเยาวชนอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสงบสุข และเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป อย่างมีคุณภาพ

งานวิจัยต่างประเทศ

ได้มีผู้ศึกษาและทำการวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

FisherKeller (2002) ผู้ให้การศึกษาผ่านสื่อต้องหาทางที่จะช่วยให้เยาวชนได้ เข้าใจความหมายและคุณค่าของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในละคร และสิ่งเหล่านี้เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาตัวตนของพวกเขาอย่างไรเกี่ยวข้องกับความคิดของพวกเขาในด้านวัฒนธรรมและสังคม อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาควรจะสนใจ สื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่หลากหลายรวมทั้งสื่อที่พวกเขาอาจจะยังไม่ เคยรู้จักมาก่อนหรือสื่อที่พวกเขาอาจจะมอง ว่าไม่ใช่สื่อที่ดีสำหรับการให้ความรู้ นักการศึกษา จะต้องเรียนรู้วัฒนธรรมมวลชนเริ่มต้นด้วยการศึกษา จากนักเรียนว่าพวกเขาใช้สื่ออะไรใน ชีวิตประจำวันและพวกเขาตีความหมายตัวละครและเนื้อหาที่เขาพบ เห็นในละครที่ปรากฏในสื่อ อย่างไรก็ตาม นักการศึกษาที่ใช้เนื้อหาจากสื่อมวลชนในการสอนสามารถ นำเอาการตีความเนื้อหา ที่นักเรียนได้พบในสื่อซึ่งพวกเขาชื่นชอบเป็นพิเศษมาเป็นแบบฝึกหัดในการถกอภิปรายในการ

เขียนเรียงความหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะทำให้นักเรียนคิดในเชิงวิพากษ์วิจารณ์เป็นและ ผู้ผลิต รายการโทรทัศน์ต้องปรับกระบวนการทัศนในการทำงาน ต้องผลิตรายการด้วยพันธกิจในการให้ บทเรียนสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต อย่าคิดแต่ความบันเทิง คะแนนนิยม จะต้องพร้อมที่จะ ร้องขอ งบประมาณที่เพียงพอในการผลิตรายการที่มีคุณภาพ

Balderson. (2004, p 746) ได้ศึกษาผลกระทบของการใช้รูปแบบซึ่งส่งเสริม ด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองที่มีพฤติกรรมในด้านการละเลยต่อหน้าที่และพฤติกรรมด้าน สังคมในทางบวกของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มของนักเรียนที่ทดลอง ใช้รูปแบบซึ่งส่งเสริมด้านการมีความรับผิดชอบต่อตนเองเป็นกลุ่มที่แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการ เปลี่ยนแปลงทั้งหมดในทิศทางที่ปรารถนา แต่สิ่งที่สำคัญไปกว่านั้นพบว่ายังมีผลกระทบต่อ พฤติกรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เช่น พฤติกรรมด้านการเข้าสังคมในทางบวกและพฤติกรรม ด้านการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนเอง

อิโต ยูโกะ(2010, หน้า58-59) ได้ทำการวิจัยการเปรียบเทียบค่านิยมทาง จริยธรรมระหว่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาชาวไทยกับชาวญี่ปุ่น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระดับ ค่านิยมทาง จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวไทย เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน รองลงมาคือความสามารถในการปรับตัวให้ สามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้ และการยอมรับและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง 2) ระดับค่านิยมทาง จริยธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวญี่ปุ่น เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การรักษาความ สะอาดในการแต่งกาย รองลงมาคือความสามารถในการปรับตัวให้สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และการใช้ความสามารถปฏิบัติปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ 3) ค่านิยมทาง จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวไทยและชาวญี่ปุ่น ไม่มีความ แตกต่างกันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 4) สภาพแวดล้อม ทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัว และสภาพแวดล้อม ทางสังคม ไม่มีผลต่อค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่สภาพแวดล้อมทางการศึกษามีผลต่อค่านิยมทางจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวไทย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 5) สภาพแวดล้อมทาง ครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางการศึกษาไม่มีผลต่อค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวญี่ปุ่น แต่สภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลต่อค่านิยมทางจริยธรรมของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวญี่ปุ่น ที่ระดับนัยสำคัญ0.05

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมอันพึงประสงค์ ควรเริ่มกระทำอย่างจริงจังตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา จนถึง ระดับมัธยมศึกษา ซึ่งทุกวัยสามารถเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติที่ดีด้านคุณธรรม

จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์ สถาบันทางสังคมทุก ๆ สถาบันจะต้องร่วมมือกันรับผิดชอบ
ไม่ว่า จะเป็น โรงเรียน วัด บ้าน และสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องร่วมมือกันในการ
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์อย่างจริงจัง มีการวางแผนร่วมกันและ
จุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกันเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นพลเมืองดีตั้งนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาการ
ดำเนินงานการเสริมสร้างค่านิยม 12 ประการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษา
มุกดาหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร